

Høynivåmøter for en tryggere digital hverdag for barn og unge 2020 - 2021

Oversikt over hva virksomhetene har gjort for å oppfylle sine forpliktelser

Forord

Barnebudet arrangerte 12. februar 2020 det første høynivåmøtet for en tryggere digital hverdag for barn og unge. På møtet i 2020 forpliktet 35 virksomheter seg til å bidra i et felles arbeid. De signerte en felles forpliktelse og tok på seg to individuelle forpliktelser.

Høynivåmøtet var et initiativ fra Barneombudet for å bidra til en langsiktig og koordinert innsats for en tryggere digital hverdag for barn og unge.

Bakgrunnen for møtet var en bekymring for at arbeidet med barn og digitale medier var for fragmentert, kortvarig og at tiltak ikke var kunnskapsbaserte. Jeg mener at vi ikke har vært nok i forkant av de utfordringene som har oppstått.

Høynivåmøtene handler om hva vi sammen kan gjøre for at barn får utnytte de positive sidene ved økt nettbruk, samtidig som vi beskytter dem mot risikoene. Å balansere muligheter, risiko og barns medvirkning i digitale miljø i tråd med FNs barnekonvensjon stiller store krav til myndighetene, organisasjoner og bransjen. Vi må sammen gi barn en tryggere digital hverdag.

Siden sist har vi hatt oppfølgingsmøter med de fleste som har signert felleserklæringen og påtatt seg individuelle forpliktelser. Mange har gjort et viktig arbeid for å bidra til at barn og unge får en tryggere digital hverdag. I denne rapporten har vi samlet hva de ulike har gjort for å oppfylle forpliktelsene sine.

Selv om mange har gjort mye er det viktig å understreke at vi ikke er ferdige med arbeidet nå som høynivåmøte nummer to arrangeres. Dette er kun starten på neste fase. Her vil vi hos Barneombudet følge med på om både myndighetene og bransjen forutsetter å arbeide for en tryggere digital oppvekst.

Takk for samarbeidet så langt til alle som forpliktet seg. Sammen skal vi jobbe videre for at barns rettigheter i digitale miljø blir oppfylt.

A handwritten signature in black ink that reads "Inga Bejer Engh". The signature is written in a cursive, flowing style.

Oslo, 31. august 2021

Innhold

Forord	3
Individuelle forpliktelser med tilbakemelding	6
Barneombudet	6
Sametinget	7
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	8
Datatilsynet	10
Forbrukertilsynet	10
Helsedirektoratet	13
Medietilsynet	16
Politidirektoratet og Kripos	18
Utdanningsdirektoratet	20
Elevorganisasjonen	21
Foreldreutvalget for barnehager og Foreldreutvalget for grunnsopplæringen	21
KS – Kommunesektorens organisasjon	24
Landsgruppen av helsesykepleiere	25
Press – Redd Barna Ungdom	26
Private Barnehagers Landsforbund	27
Røde Kors	28
Skolelederforbundet	30
Utdanningsforbundet	30
Annonsørforeningen (ANFO)	32
Facebook og Instagram	32
IKT-Norge	34
Mediebedriftenes Landsforening	34
Telenor Norge	35
Barnas stortingsrepresentanter	38
Arbeiderpartiet	38
Fremskrittspartiet	38
Høyre	38
Kristelig Folkeparti	38
Miljøpartiet De Grønne	39
Rødt	39
Senterpartiet	39
Sosialistisk Venstreparti	40
Venstre	40

FELLESEKTLÆRINGEN OM EN TRYGGERE DIGITAL HVERDAG FOR BARN OG UNGE

GAMLE LOGEN 12.02.2020

Vi anerkjenner at vi har et felles ansvar for å oppfylle, beskytte og respektere barns rettigheter i digitale miljø etter FNs barnekonvensjon. Vi vil jobbe sammen for at barn skal ha en trygg digital hverdag hvor de kan utforske de positive mulighetene, samtidig som de blir beskyttet mot risikoene. Barn og unge skal få medvirke i arbeidet.

Bruk av digitale medier innebærer at barn kan bli utsatt for risikosituasjoner som kan ha store skadevirkninger. Vi vil bruke kunnskapsbaserte tiltak for å fremme positivt bruk, samt forebygge og håndtere risikoene. Barn, foreldre og profesjonelle voksnes kompetanse om digitale medier må økes, og barn må få god hjelp når de opplever noe negativt.

Vi stiller oss bak denne erklæringen for å styrke den samordnede innsatsen slik at barn og unge får en tryggere digital hverdag.

Inga Bejer Engh
Barneombudet
Inga Bejer Engh

Tone Wilhelmsen Trøen
Stortinget
Tone Wilhelmsen Trøen

Mikkel Eskil Mikkelsen
Sametinget
Mikkel Eskil Mikkelsen

Kari Henriksen
Arbeiderpartiet
Kari Henriksen

Silje Hjeltnes
Fremskrittspartiet
Silje Hjeltnes

Kristin Ørmen Johnsen
Høyre
Kristin Ørmen Johnsen

Jorunn Gleditsch Lossius
Kristelig Folkeparti
Jorunn Gleditsch Lossius

Une Aina Bastholm
Miljøpartiet De Grønne
Une Aina Bastholm

Bjørnar Moxnes
Rødt
Bjørnar Moxnes

Åslaug Sem-Jacobsen
Senterpartiet
Åslaug Sem-Jacobsen

Freddy Øvstestad
Sosialistisk Venstreparti
Freddy Øvstestad

Carl-Erik Grimstad
Venstre
Carl-Erik Grimstad

Mari Trommald
Barne-, ungdoms- og
familiedirektoratet
Mari Trommald

Bjørn Erik Thon
Datatilsynet
Bjørn Erik Thon

Elsabeth Lier Haugseth
for
Forbrukertilsynet
Elsabeth Lier Haugseth

Bjørn Guldvog
Helsedirektoratet
Bjørn Guldvog

Mari Velsand
Medietilsynet
Mari Velsand

Marie Benedicte Bjørnland
Politidirektoratet
Marie Benedicte Bjørnland

Ketil Haukaas
Kripos
Ketil Haukaas

Hege Nilssen
Utdanningsdirektoratet
Hege Nilssen

Alida de Lange D'Agostino
Eleverorganisasjonen
Alida de Lange D'Agostino

Einar Olav Larsen
Foreldreutvalget for barnehager
Einar Olav Larsen

Marius Chræmer
Foreldreutvalget for
grunnskoleplæringen
Marius Chræmer

Gunn Marit Helgesen
KS - Kommunesektorens
organisasjon
Gunn Marit Helgesen

Ann Karin Swang
Landsgruppen av helseyskepleiere
Ann Karin Swang

Mina Vinje
Press - Redd Barna Ungdom
Mina Vinje

Anne Lindboe
Private Barnehagers Landsforbund
Anne Lindboe

Bernt G. Apeland
Røde Kors
Bernt G. Apeland

Stig Johannessen
Skolelederforbundet
Stig Johannessen

Terje Skyvulstad
Utdanningsforbundet
Terje Skyvulstad

Jan Morten Drange
Annonserforeningen (ANFO)
Jan Morten Drange

Marianne Neraal
Facebook og Instagram
Marianne Neraal

Heidi Arnesen Austlid
IKT-Norge
Heidi Arnesen Austlid

Randi S. Øgrey
Mediebedriftenes Landsforening
Randi S. Øgrey

Ana Brodtkorb
Telenor Norge
Ana Brodtkorb

Individuelle forpliktelser med tilbakemelding

Barneombudet

Barneombudet vil

- gjennomføre et nytt høynivåmøte i februar 2021 for å følge opp arbeidet for en tryggere digital hverdag for barn og unge.
- være en pådriver for å sette barns digitale rettigheter på dagsorden og bidra til samordning av arbeidet for en tryggere digital hverdag for barn og unge.

Tryggere digital hverdag er et av Barneombudets satsingsområder. Vi har etter høynivåmøtet jobbet med å følge opp arbeidet som ble startet på forrige møte og med å oppfylle våre forpliktelser.

Siden koronapandemien førte til at landet stengte ned bare en måned etter første høynivåmøte så vi raskt at flere av virksomhetene som hadde forpliktet seg, særlig våren 2020, jobbet mye med tiltak knyttet til pandemien. Vi besluttet derfor å flytte høynivåmøtet til høsten 2021 slik at virksomhetene skulle ha tid til å jobbe med tiltakene de hadde forpliktet seg til. Våren 2021 gjennomførte vi oppfølgingsmøter med de som hadde forpliktet seg for å høre hva de hadde gjort. 31. august 2021 gjennomfører vi høynivåmøte nummer to.

Vi har etter høynivåmøtet jobbet for å løfte frem barns rettigheter og behovet for samordning i alle sammenhenger hvor det har vært mulig. Vi har deltatt på konferanser og møter, blant annet har vi gitt innspill til regjeringen og ulike offentlige utvalg.

Regjeringen la i mars 2020 frem barne- og ungdomskulturmeldingen hvor samordning av arbeidet med barns digitale hverdag var et tema. I samsvar med våre innspill forpliktet de seg til å utarbeide en strategi for en tryggere digital oppvekst og barne- og familieministeren fikk ansvaret for å lede og koordinere regjeringens arbeid.

Vi har også i våre innspill understreket at staten er forpliktet til å gjøre barne-rettighetsvurderinger. Det betyr at det ved nye forslag må vurderes hvilke konsekvenser disse vil ha for oppfyllelsen av barns rettigheter. I barne- og ungdoms-kulturmeldingen kapittel 4 viser regjeringen for første gang til plikten til å gjøre barnerettighetsvurderinger ved utarbeidelsen av ny politikk, lovgivning og andre tiltak.

I 2020 har vi deltatt i arbeid i regi av de europeiske barneombudene for å utarbeide en veileder om hvordan staten kan gjøre barnerettighetsvurderinger. Vi ledet de europeiske barneombudenes arbeid med å hente inn anbefalinger om medvirkning og barnerettighetsvurderinger fra ungdommer. Dette lanserte vi på et frokost-møte i juni 2021. Veiledningen bør fremover brukes i arbeidet for en tryggere digital hverdag sammen med FNs barnekomité's generelle kommentar om barns rettigheter i digitale miljø. Det er tilgjengelig på våre nettsider.

Sametinget

Sametinget vil

- etablere et samisk barneforum hvor blant annet trygg digital hverdag inngår som del av deres arbeid.
- arrangere en konferanse med mobbe-problematikk, herunder digital mobbing, som et av temaene. Konferansen skal ha en workshop der samiske barn og unge (barneforumet) inviteres til å delta. Konferansen har en faglig del for voksne som arbeider med barn og andre aktuelle aktører.

Arbeid mot mobbing: Konferanse

I forlengelsen av Sametingets engasjement med forebygging av mobbing, har det vist seg at dette er et fagområde hvor det er mangelfullt med kunnskap og forskning. Sametinget arbeider for at samiske barn og elever i barnehage og skole opplever en trygg og god hverdag. Et av virkemidlene for å følge opp dette arbeidet er å arrangere en konferanse med fokus på den psykososiale helsen til samiske barn og unge. Hovedmålet med seminaret skal være å få kunnskaps-grunnlag og erfaringsutveksling slik at vi skal kunne stille de gode og relevante spørsmålene. Konferansen skal gi faglige innspill på hvor det mangler kunnskap og forskning om temaet. Planlagt konferanse om mobbeproblematikk ble avlyst på grunn av koronapandemien.

Arbeid mot mobbing: Opprette et samisk barneforum

Det er viktig å legge til rette for at barnas stemme blir hørt, og dette var Sametinget formål for opprettelse av barneforum for samiske barn og unge. Dette arbeidet ble avlyst i 2020 på grunn av Korona. Sametinget vil gjenoppta arbeidet så snart det lar seg gjøre.

Sametinget har utlyst en 3 årig prosjektstilling. Prosjektmedarbeideren skal jobbe med mobbeforebyggende tiltak og igangsetting av opprettelse av et samisk barneforum vil være av høy prioritet.

Å få kunnskap om mobbing

Regjeringen vedtok i 2020 en videreføring av nasjonal partnerskapsavtale mot mobbing med ulike organisasjoner, som skal jobbe med å sette søkelys på psykososialt miljø for barn og unge. Sametinget medgikk på ledermøtet i 2020 sammen med andre aktører at partnerskap mot mobbing bør videreføres, og at Sametinget fortsatt skal være med i dette arbeidet.

Sametinget har gjennom deltakelse i Partnerskapet mot mobbing initiert og gjennomført webinar med tema; Hvordan kan skolens arbeid med nye læreplaner bidra til å bygge ned fordommer og forebygge mobbing av samer og i samiske miljøer?

Forelesere fra Samisk høgskole, Høgskolen i Innlandet, Universitetet i Tromsø og elev og lærlingeombudet i Troms og Finnmark deltok.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil

- arbeide for at den digitale lærings-ressursen jegvet.no implementeres i skoler og barnehager i 2020. Jegvet.no er et undervisningsopplegg om digitale krenkelser, mobbing og vold. Ressursen kan benyttes av ulike alderstrinn og skal gi barn og unge kunnskap om ulike former for vold, mobbing og seksuelle overgrep. Vi skal i 2020 sette i gang et FoU-opppdrag som skal evaluere virkninger og erfaringer av blant annet jegvet.no.
- gjennomgå og fornye informasjon på ung.no om mobbing, overgrep, kroppspress, selvskadning og personvern, med et særlig fokus på det digitale. Oppdateringene skal gjøres i samarbeid med ungdom og andre relevante samarbeidspartnere.

Jegvet.no

Bufdir har utarbeidet en digital lærings-ressurs til arbeid mot vold og seksuelle overgrep i barnehage og skole, jegvet.no. Læringsressursen tilbyr tilsatte i barnehager og skoler undervisningsopplegg om digitale krenkelser, mobbing og vold. Jeg vet skal hjelpe ansatte i barnehage og skole til å gi barn og unge kunnskap om ulike former for vold, mobbing og seksuelle overgrep. Læringsressursen består av flere moduler om barn og unges digitale hverdag, som kan benyttes for ulike alderstrinn. Eksempler på temaer er nettvett, digitale seksuelle overgrep, digital mobbing, når noen ber om seksuelle bilder og når bilder spres.

Bufdir skulle i 2020 jobbe for at læringsressursen jegvet.no implementeres i skoler og barnehager.

Bufdir har fulgt opp arbeidet med videreutvikling og implementering av Jegvet.no siden forrige høynivåmøte. Imidlertid har arbeidet blitt påvirket av koronapandemien. Jeg vet er en lærings-ressurs som skal brukes til opplæring i grupper i barnehage, og undervisning i et samlet klasserom. Krevende smitteverntiltak og langvarig nedstengning av barnehager og skoler i 2020 og første halvdel av 2021 har gjort det utfordrende å jobbe med implementering.

Arbeidet med å videre utvikle læringsressursen i tråd med nye læreplaner fortsetter ut 2022. Det vil legges til nytt innhold, som blant annet tematiserer trygt læringsmiljø og barns digitale liv. Læringsopplegg for barnehager og 1. til 4. trinn er oversatt til nordsamisk i 2020. Etter revidering av innhold vil flere læringsopplegg oversettes til tre samiske språk.

De regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) mottar tilskudd for å bistå med å implementere Jeg vet. For å styrke implementeringen av ressursen fikk statsforvalterne i de tre nordligste fylkene et oppdrag om å bistå i implementeringen i kommunene. Dette oppdraget ble videreført i 2021, og utvidet til å omfatte alle statsforvalterne.

Det er også igangsatt et FoU-opppdrag der et eksternt miljø evaluerer virkninger og erfaringer med blant annet Jeg vet. De skal vurdere hvilken kunnskap barn og ungdom har tilegnet seg, og om bruk av ressursen har ført til endringer i holdninger og handlingskompetanse. Videre skal implementeringsaktivitetene og måloppnåelse for disse vurderes. Forskningsaktiviteten er naturlig nok også preget av korona-pandemien, men det gjøres tilpasninger slik at vi fortsatt skal få nyttig kunnskap og utvikling fra prosjektet.

Ung.no og Digiung

Ung.no er det offentlige informasjonskanal til ungdom. Forvaltningen ligger i Bufdir. Bufdir vil gjennom ung.no jobbe for at ungdom får relevant, oppdatert og kvalitetssikret informasjon og veiledning om problemstillinger og temaer som angår deres digitale liv.

DIGI-UNG er under utvikling og skal forbedre og tilgjengeliggjøre offentlige tjenester for ungdom via én kanal, ung.no. Hensikten er å utvikle tjenester og tilrettelegge informasjon som når og treffer de unge på deres premisser. DIGI-UNG skal levere lett tilgjengelig og kvalitetssikret informasjon, veiledning og tjenester til ungdom, gjennom et helhetlig digitalt tilbud på tvers av sektorer som bidrar til mestring og selvhjelp.

Bufdir forpliktet seg til å gjennomgå og fornye informasjon på ung.no om mobbing, overgrep, kroppspress, selvskading og personvern, med et særlig fokus på det digitale. Oppdateringene skal gjøres i samarbeid med ungdom og andre relevante samarbeidspartnere.

Ung.no

Siden forrige høynivåmøte har Bufdir oppdatert og styrket relevant innhold på ung.no som kan bidra til å gi barn og unge en tryggere digital hverdag. Gjennom ung.no's spørretjeneste har redaksjonen god innsikt i hva slags utfordringer ungdom har på dette feltet, og hva de mangler informasjon om. I løpet av pandemien har vi opplevd en stor økning i antall spørsmål på ung.no. Redaksjonen har produsert en rekke nye artikler basert på denne innsikten, og all informasjon om temaene nettvett og sosiale medier, mobbing, seksuelle overgrep og psykisk helse er gjennomgått i samarbeid med fagpersoner, relevante samarbeids-partnere og ungdommer tilknyttet redaksjonen.

DIGIUNG

Bufdir har sammen med bl.a. Helsedirektoratet opprettet DIGIUNG-programmet. DIGIUNG skal levere lett tilgjengelig og kvalitetssikret informasjon, veiledning og tjenester til ungdom, gjennom et helhetlig digitalt tilbud som bidrar til mestring og selvhjelp.

Bufdir har jobbet målrettet gjennom prosjektet DIGIUNGdomsport for å bidra til realisering av målbildet til DIGIUNG. Dette har vi gjort gjennom blant annet å:

- synliggjøre Chatte-tjenester for ungdom på ung.no (Se Ung.no/chat). Dette har vært en særdeles viktig under pandemien.
- planlegge for synliggjøring av selvhjelpsverktøy/e-læringsverktøy laget i programmet via Ung.no. Det første selvhjelpsverktøyet om prestasjons-angst lanseres 1/9-21.
- migrere Ung.no til en ny og moderne teknologisk plattform. Plattformen gjør oss klar til å la ung.no bli inngangsporten for hjelpetjenester på tvers av ulike sektorer.
- arbeide med langsiktig forvaltnings- og styringsmodell for tjenestene som inngår i DIGIUNG-programmets økosystem
- ha fokus på ungdommens behov og personvern igjennom hele utviklingsforløpet.

Datatilsynet

Datatilsynet vil

- opprette et prioritert internt prosjekt om personvern og informasjonssikkerhet i skolen. Vi vil blant annet lage en overordnet strategi for arbeidet vårt, kartlegge hvem som har ansvar for hva på departements- og direktoratsnivå, kartlegge økosystemet for personopplysninger i apper og programmer, gjennomføre lovlighetskontroll og drive kommunikasjonsarbeid.
- fortsette vår satsing på å lære barn og unge om regler, rettigheter og etikk knyttet til personvern og digital dømmekraft gjennom nettressursen Dubestemmer.no. Dette er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet, og i 2020 gjøres det et større arbeid med omstrukturering av nettsidene for å gjøre dem mer brukervennlige og tilgjengelige for elever og lærere, samt få dem til å samsvare bedre med de nye fagplanene.

Datatilsynet har gjennomført en rekke aktiviteter knyttet til barn og unge siden forrige høynivåmøte. Blant annet kan vi nevne:

- Behandlet tilsynssaker knyttet til Googles G suite for education. Vi har fattet vedtak mot tre kommuner for blant annet manglende risikovurdering, og utarbeidet omfattende veiledning om hvordan man kan gjennomføre risikovurderinger når slike tjenester tas i bruk.
- Fattet vedtak mot flere norske kommuner for alvorlige sikkerhetsavvik i skolesektoren, som blant annet førte til potensiell eksponering av barn og foreldre som bor på hemmelig adresse.
- Deltatt aktivt i arbeidet med nye nettsider for Du Bestemmer og oppdatert www.datatilsynet.no sin emneside for barn og unge.
- Drevet aktiv veiledning til lærere under nedstengningen, blant annet gjennom medieutspill, foredrag og deltagelse på nettmøter på Facebook-siden Koronadugnad for digitale lærere.
- Hatt aktiv dialog med KS, ulike departementer og direktorater, samt deltatt på to arrangementer om barn og unge på Arendalsuka.
- Arrangert rundebordskonferanse om personvern i skolen, med bred deltagelse fra det offentlig, private og organisasjoner.

Forbrukertilsynet

Forbrukertilsynet vil

- arbeide for at påvirkere tydelig merker reklame i sosiale medier, slik at barn forstår hva som er markedsføring.
- slå ned på problematisk markedsføring fra påvirkere som kan skape kroppspress hos mindreårige følgere, for eksempel markedsføring av kosmetiske inngrep eller slankeprodukter.

Forbrukertilsynet har i flere år prioritert å føre tilsyn i digitale kanaler for å avdekke blant annet skjult markedsføring og markedsføring som kan bidra til kroppspress blant de yngste forbrukerne. I 2020 og 2021 har vi gjennomført tilsynsaksjoner, behandlet enkeltsaker, veiledet næringsdrivende og forbrukere om regelverket og hatt dialog med andre myndigheter med overlappende tilsynsområder. Nedenfor vil vi trekke frem hovedpunkter fra arbeidet vårt.

Tiltak 1: Reklame i sosiale medier skal tydelig fremstå som reklame

Forbudsvedtak med tvangsmulkt mot annonsør.

Annonsører som tar i bruk påvirkere til å markedsføre produkter eller tjenester på sosiale medier har hovedansvaret for at reklamen tydelig fremstår som reklame og at øvrige regler i markedsføringsloven blir overholdt.

I juni 2020 fattet Forbrukertilsynet forbudsvedtak med tvangsmulkt overfor en annonsør for brudd på forbudet mot skjult reklame.¹ Det aktuelle selskapet er leverandør av sportsernæring og bruker påvirkere («ambassadører») til å markedsføre sine produkter på Instagram. I november 2020 konkluderte Forbrukertilsynet med at selskapet hadde brutt forbudsvedtaket, og selskapet ble pålagt å betale 80 000 kroner i tvangsmulkt for fire innlegg på Instagram stories der reklame-merkingen manglet eller var skjult.² Selskapet klaget vedtaket inn for Markedsrådet, som opprettholdt Forbrukertilsynets vedtak i en avgjørelse i april 2021.³ Markedsrådet fant det klart at de aktuelle innleggene ikke oppfylte markedsføringslovens krav til identifikasjon av reklame, og at selskapet som annonsør måtte holdes ansvarlig for dette.

Avgjørelsen fra Markedsrådet stadfester at annonsøren er hovedansvarlig for at reglene i markedsføringsloven blir overholdt. Ansvaret innebærer en plikt til å etablere gode rutiner for opplæring, oppfølging og kontroll for å sikre at påvirkere/ ambassadørene opptrer i samsvar med loven, og iverksette tiltak dersom det dukker opp umerkede eller utilstrekkelig merkede reklameinnlegg.

Avgjørelsen er prinsipiell og viktig for Forbrukertilsynets videre arbeid med å sørge for at reklame tydeliggjøres i sosiale medier, slik at barn forstår hva som er markedsføring.

Forbrukertilsynet vil i tiden fremover orientere annonsører og andre nærings drivende om avgjørelsen og deres ansvar ved bruk av påvirkere i markedsføringen.

Varsel om overtredelsesgebyr for skjult reklame på sosiale medier.⁴

I desember 2020 varsl et illeggelse av overtredelsesgebyr til et forlag og en påvirker for skjult reklame. Bakgrunnen for varselet var en bokkonto på Instagram, som ikke tydelig fremsto som markedsføring for en bokklubb. Saken er fortsatt til behandling.

Tilsynsaksjon på TikTok⁵

I 2021 har Forbrukertilsynet hatt et ekstra fokus på markedsføring på TikTok ettersom dette er en svært populær plattform blant barn og unge. Stadig flere annonsører får øynene opp for TikTok som markedsføringskanal, og det er viktig at både annonsører og påvirkere er sitt ansvar bevisst og følger reglene når de reklamerer for varer og tjenester.

I april gjennomførte vi en større tilsynsaksjon der vi sjekket innleggene til 76 av de mest populære påvirkerprofilene. Formålet med aksjonen var å undersøke om markedsføring på TikTok tydelig fremstår som reklame i tråd med loven. Vi så i tillegg etter markedsføring som kan være problematisk etter reglene som særlig skal beskytte barn, eksempelvis reklame for produkter og tjenester som kan bidra til å skape kroppspress og som ikke egner seg for barn (slik som slankemidler eller kosmetisk kirurgi), samt om det rettes direkte kjøpsoppfordringer til barn i reklamen, ala typen «løp og kjøp», noe som er strengt forbudt etter loven.

Hos 24 påvirkere fant Forbrukertilsynet markedsføring som var for dårlig merket eller som ikke var merket i det hele tatt. Vi kom også over en rekke innlegg hvor det var uklart om det dreide seg om markedsføring. Selv om annonsøren er hovedansvarlig, har også påvirkerne som legger ut reklamen et ansvar for å følge loven. På denne bakgrunn ble det sendt ut orienteringsbrev til 29

---

¹ <https://www.forbrukertilsynet.no/forbudsvedtak-skjult-reklame-sosiale-medier>

² <https://www.forbrukertilsynet.no/ma-betale-tvangsmulkt-for-skjult-reklame>

³ <https://www.forbrukertilsynet.no/markedsradet-oppretholder-tvangsmulkt-mot-sports-nutrition-i-sak-om-skjult-reklame>

⁴ <https://www.forbrukertilsynet.no/varsler-overtredelsesgebyr-for-skjult-reklame-og-brudd-pa-spam-forbudet>

⁵ <https://www.forbrukertilsynet.no/reklame-pa-tiktok-ma-merkast-tydelegare>

påvirkere, og brev til 3 annonsører. Vi har bedt annons-ørene svare på hvilke rutiner de har ved markedsføring gjennom påvirkere, og om de har reklamesamarbeid med noen under 18 år. Forbrukertilsynet har for øvrig stilt noe strengere krav til hvordan reklame skal tydeliggjøres på TikTok, enn på andre plattformer. Dette grunnet måten plattformen er utformet på per nå, samt at TikTok har mange mindreårige brukere.

Tiltak 2: Kroppspress i sosiale medier

I 2020 gjennomførte vi to tilsynsaksjoner for å avdekke reklame som kan bidra til kroppspress blant de yngste forbrukerne. I den første aksjonen sjekket vi 17 klinikker og 16 påvirkere på sosiale medier.⁶ Vi fokuserte på bruk av påvirkere med mindreårige følgere til å markedsføre grove skjønnhets-behandlinger, typisk behandlinger som har til formål å gi varige eller langvarige endringer av utseendet. På bakgrunn av funnene tok vi opp sak med fire klinikker og en påvirker. Det groveste tilfellet var et markedsførings-innlegg om en rumpeoperasjon, hvor vi konkluderte med lovbrudd. I den andre tilsynsaksjonen sjekket vi 18 nærings-drivende. Disse var først og fremst klinikker, mens en aktør solgte kosttilskudd. På bakgrunn av funnene mottok to aktører brev.⁷ Sakene er avsluttet etter veiledning og endring av interne rutiner.

Vi har også slått ned på problematisk markedsføring fra påvirkere som kan skape kroppspress blant barn i flere enkeltsaker. I 2020 tok vi opp sak mot en påvirker på bakgrunn av markedsføring av en rumpeoperasjon, samt markedsføring av den kosmetiske tannbehandlingen «veneers». Dette er en tannbehandling som innebærer en omfattende og irreversibel nedsliping av tennene. I denne saken konkluderte vi med lovbrudd. Vi tok også opp sak mot en næringsdrivende som hadde markedsført en fettjerningsbehandling på e-post til en tenåringsjente. Forbrukertilsynet avdekket at salongen ikke hadde gode nok rutiner og kontroll for utsendelse av slik markedsføring, og på bakgrunn av saksbehandlingen ble dette endret. I 2021 har Forbrukertilsynet tatt opp tre enkeltsaker om tannbehandlingen «veneers». Den ene saken ble avsluttet som følge av at innleggene ikke var markedsføring, mens de to øvrige sakene fortsatt er til behandling.

Vi nevner også vårt høringssvar til Helse- og omsorgsdepartementet om markedsføring av kosmetiske inngrep. Departementet har foreslått flere lov- og forskriftsendringer for å motvirke kroppspress. For å gi barn en bedre beskyttelse mot slik markedsføring, har vi i høringssvaret foreslått at det innføres et klart forbud mot å rette markedsføring for kosmetiske inngrep til barn. Nærings-drivende bør også være forpliktet til å utvise forsiktighet i tilfeller hvor markedsføringen for øvrig kan sees eller høres av barn. Forbrukertilsynet mener at reglene bør gjelde uavhengig av om det er helsepersonell, klinikker eller påvirkere som poster markedsføringen.⁸

---

⁶ <https://www.forbrukertilsynet.no/sender-brev-til-pavirkere-og-klinikker-markedsforing-av-kosmetiske-behandlinger>

⁷ <https://www.forbrukertilsynet.no/aktorer-far-brev-etter-tilsynsaksjon-pa-kroppspress>

⁸ <https://www.forbrukertilsynet.no/forbrukertilsynet-vil-ha-strengere-regler-for-markedsforing-av-kosmetiske-inngrep>

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet vil

- utvikle digitale tjenester, DigiUng, som er kvalitetssikret og som gir informasjon på tvers av sektorer som helse, utdanning, jobb, rettigheter med mer. Tjenestene skal fokusere på mestring og selvhjelp for å håndtere livets utfordringer, og utvikles sammen med ungdom. Det skal også utvikles et behandlingsforløp til dem som ønsker digital tilgang til helsehjelp med mulighet for å bestille time på nett og ha e-konsultasjoner både for chat og video. DigiUng er i dag et samarbeid mellom Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Direktoratet for e- helse og Helsedirektoratet, og vi vil arbeide med å involvere flere aktører.
- arbeide for at helsepersonell må vite hvordan de kan bruke sosiale medier i kommunikasjon med barn og unge på en trygg måte. Derfor har Helsedirektoratet utarbeidet faglige råd om sosiale medier i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi vil innlemte disse i helsetjenesten

I fjor forpliktet Hdir og Bufdir seg til å jobbe for en tryggere digital hverdag for barn og unge. DIGI-UNG programmet har spilt en viktig rolle i denne forpliktelsen og mange viktige leveranser som kommer i 2021, 2022 og 2023.

Hva er behovet?

DIGI-UNG har hele veien bygget på innspill fra ungdommer i alder 13 til 20 år som har vært tydelige på hvilke utfordringer de har i møte med det offentlige hjelpeapparatet.

Tilgjengelighet er en av de største utfordringene og terskelen for å ta kontakt er høy. Svært få tjenester legger til rette for digital kontakt, selv om det er oftest det mest naturlige for unge.

Synlighet er også en utfordring. Mange nyttige tjenester er lite kjent og viktig informasjon forsvinner ofte i en jungel av informasjonskilder. Offentlige kilder konkurrerer innimellom mot hverandre og ofte mot andre kilder som ikke er kvalitetssikret, men som er mer til stede digitalt.

Ungdommer trenger hjelpetjenester som er både tilgjengelige og trygge. Og de legger litt andre ting i disse ordene enn de vi voksne kanskje gjør.

Det viktigste for å sikre tilgjengelighet for ungdom er faktisk at alt er samlet på et sted uavhengig av sektor. Ungdommer er tydelig på at ung.no er det mest naturlige stedet for en slik samordning med nærmest 20 millioner besøkende årlig og en tversektoriell profil. De ønsker et sted som er åpen for alle, ikke bare de som "sliter" eller har et "problem". De ønsker at alt skal være tilrettelagt for mobilbruk og at de tjenestene som tilbys skal være åpne utenom skoletid. Enkelt språk og universell utforming er også viktige forutsetninger.

Noe av det viktigste for å skape trygghet for ungdom, er faktisk å sørge for anonymitet slik at de kan bli kjent med tjenesten på egne premisser og bygge opp tillit. Et oppdatert og brukervennlig design er helt sentral for å gi et inntrykk av at innholdet er oppdatert og kvalitetssikret.

Om ung.no

I august ble regjeringens nye strategi mot nettrelaterte overgrep mot barn ble lansert.

Blant de forebyggende innsatsene som skal trygge barns digitale hverdag er oppdatert og tilgjengelig informasjon om internettrelaterte overgrep. Å gjøre kunnskapsressurser og tjenester mer tilgjengelig er viktig for å forebygge og hjelpe barn og unge i en digitalisert hverdag. I strategien fremheves Bufdirs kunnskapsressurser Foreldrehverdag, JegVet og Ung.no.

Foreldrehverdag er en nettside som gir trygge råd til foreldre. Ressursen har blant annet artikler og videoer som gir foreldre kunnskapsbaserte råd om hvordan de kan snakke med barn og unge om deres digitale liv, støtte dem i gode valg, og hjelpe dersom de utsettes for mobbing eller seksuelle krenkelser på nett. Foreldrehverdag har 68 000 følgere på Facebook og 70 000 månedlige besøkende på nettsiden

Jeg Vet er en alderstilpasset læringsressurs for barnehager og skoler. Jeg Vet har blant annet læringsopplegg som omhandler nettvett, digital mobbing, bildedeling og digitale seksuelle overgrep. Ressursen skal også gi barn kunnskap om lovverk og rettigheter på området, og informasjon om hvordan de kan få hjelp dersom de opplever vonde ting på nett.

Bufdir samarbeider også med Hdir og Udir om å utvikle en støtteressurs for det nye tema Folkehelse og livsmestring i skolen, der seksualitetsundervisning og kunnskap om digitale krenkelser og overgrep er relevant.

Ung.no er i dag statens informasjonskanal for ungdom og skal tilby ungdom informasjon og veiledning som utvikler deres handlingskompetanse og setter dem i stand til å ta gode valg. I 2020 hadde ung.no:

- 18,6 millioner besøk
- 3,3 millioner sidevisninger på artiklene våre
- 62 600 reaksjoner på Instagram postene våre (likes, deling eller kommentarer)
- Men ikke minst svarer vi på ett formidabelt antall spørsmål, med en kraftig økning under korona pandemien: 2019: 48 600 spørsmål, 2020: 75 500 spørsmål – økning på 55%, 2021: 90 000 spørsmål (estimert)

Til tross for en eksplosiv økning i antall spørsmål som ung.no svarer ut er fantastiske 92% fornøyde med svaret de får på ung.no!

Hovedvekten av spørsmålene er innen helsefeltet, og vi har i løpet av pandemien sett økende grad av alvorlige tema som psykiske problemer, selvskading og selvmordstanker.

Hvordan løser vi behovet?

I DIGI-UNG programmet jobbes det med å utvikle ung.no til å bli en brukervennlig inngangsport til kvalitetssikret informasjon og hjelpetjenester på tvers av sektorer.

Dette startes på nivå 1 ved å videreutvikle dagens tjeneste gjennom:

- Spørsmål og svartjeneste
- Nytt innhold og artikkelbase
- Ny søkefunksjonalitet

Mens majoriteten av ungdommene trenger bare den type åpen informasjon og engangsstøtte som tilbys på nivå 1 så finnes det imidlertid noen som trenger litt sterkere hjelpemidler. Mange trenger bare noen å snakke med eller noen verktøy til å hjelpe seg selv å mestre hverdagen litt bedre. Dette er tenkt via nivå 2 hvor programmet prøver å skape en felles inngang til et mangfold av chattjenester og e-læringsverktøy som dekker mange ulike temaer.

DIGI-UNG har etablert en felles oversikt over kvalitetssikrede chattjenester og jobber for å koble disse tjenestene mere sammen i back-enden og øke samarbeid slik at tilbudet blir mer sømløst og kan tilby ungdom helhetlig hjelp, uavhengig av tema. Det jobbes også med å etablere et integrert varslingsystem i samarbeid med Barnevernet, KRIPOS og Politidirektoratet for å ivareta de ungdommene som trenger akutt hjelp.

DIGI-UNG jobber også med å bygge opp en slags app/verktøybibliotek hvor ungdommer kan få tilgang til relevante selvhjelpsverktøy. Det er kjøpt inn tre verktøy knyttet til psykisk helse som skal lanseres i løpet av september og tilbys ut 2022 og det er etablert samarbeid med flere aktører for å tilgjengeliggjøre eller utvikle enda flere verktøy etter hvert. Relevante temaer for selvhjelpsverktøy er blant annet psykisk helse generelt, sosial angst, presentasjonsangst, søvnutfordringer, seksuell helse, utdanning og barnevernsystemet.

Noen ungdommer vil trenge individuell hjelp og oppfølging utover de åpne ressursene som finnes på nivå 1 og 2. DIGI-UNG har derfor jobbet for knytte ung.no til sikrede tjenester hvor ungdommer kan logge seg på for å motta individuell hjelp på nivå 3. Skolehelse- og helsestasjonstjenesten vil være de første tjenestene som kobles på tidlig i 2022. Det jobbes også med en kobling opp mot BUP og fastlege og på sikt andre sektorer som barnevern, NAV og utdanning.

Det jobbes hele veien for å skape sømløse brukerreiser mellom de ulike nivåene slik at ungdommer får akkurat den hjelpen de trenger, når og hvor de trenger det.

Hvem er med i DIGI-UNG programmet?

Å sette ungdommen i sentrum krever tversektorielt samarbeid. DIGI-UNG har jobbet over lang tid for å skape en samarbeidsarena hvor ulike virksomheter får den støtte og fleksibilitet som er nødvendige for å kunne utvikle i felleskap, se ulike innsatser i sammenheng og dele forvaltningsansvar på tvers av sektorer.

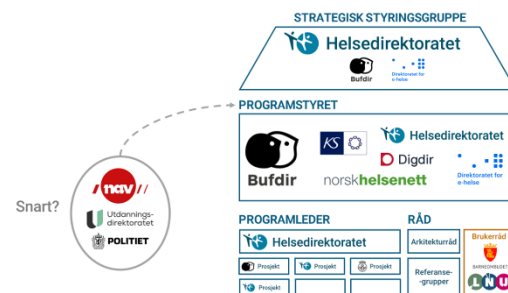
DIGI-UNG er organisert som et program med et strategisk styre på toppledernivå for å sikre forankring, et programstyre med representanter fra 6 virksomheter for å koordinere innsatsene og en rekke underprosjekter koordinert av en programleder på operativt nivå, som har ansvar for programmets leveranser.

Programmet benytter seg aktivt av sitt brukerråd med 12 ungdommer utnevnt av både LNU og Barneombudet. Arkitekturrådet sørger for at de viktigste tekniske valgene tas i felleskap og våre ulike referansegrupper bidrar til bred medvirkning.

Slike samarbeidsstrukturer koster tid og ressurser, men gir de største gevinstene over tid med å bidra til sammenhengende utvikling, gjenbruk og synergier.

Det finnes ingen andre land i verden som satser så tydelig på å møte ungdommene digitalt og på tvers av sektorer. Programmet håper at flere aktører eller prosjekter som jobber mot samme mål og målgruppe tar kontakt og blir med i DIGI-UNG økosystemet!

Hvem er med?

Medietilsynet

Medietilsynet vil

- bidra til økt innsikt og kompetanse gjennom den nasjonale Barn og medier-undersøkelsen. Dette med hensikt om å bedre tilpasse tiltak mot barn og unge og styrke den profesjonsfaglige kompetansen.
- utvikle en læringsressurs om algoritmer, bildemanipulering og kildekritikk for å styrke unges kritiske medieforståelse og deres evne til å vurdere innhold i medier
- bidra til å styrke kommunikasjon mellom foreldre og barn angående nettrelaterte problemstillinger gjennom å utvikle et samtaleverktøy for familier

Barn og medier undersøkelsene

Medietilsynet gjennomførte i 2020 undersøkelsene Barn og medier og Foreldre og medier. Ca. 3400 barn og unge mellom 9 og 18 år svarte på spørsmål om egen mediebruk og opplevelser knyttet til nett og mobil, dataspill og sosiale medier. I tillegg svarte cirka 2000 foreldre med barn fra ett til 17 år på spørsmål om mediebruken til barna sine.

Undersøkelsen kartla blant annet nyhetsbruk og bildedeling, hva slags reklame barn og unge blir eksponert for og i hvor stor grad de ser potensielt skadelig innhold. Foreldreundersøkelsen kartla blant annet hvordan foreldre regulerer mediebruken til barna, om de deler bilder av sine egne barn på sosiale medier, og hvem de mener bør ha ansvar for å beskytte barn på nett. Resultatene fra undersøkelsen viser at aktiviteten på nett har mange positive sider, men samtidig eksponeres barn og ungdom også for medieinnhold og bruk som potensielt kan være skadelig.

Gjennom 2020 la Medietilsynet i alt fram ni delrapporter fra undersøkelsen med ulike tema relatert til den digitale mediehverdagen til barn og unge. Resultatene er også samlet i hovedrapporter som er tilgjengelig på Medietilsynets nettsider. Undersøkelsene har gitt – og gir – et godt kunnskapsgrunnlag for utviklingen av råd, veiledning og tiltak rettet mot foreldre, lærere og andre voksne som jobber med barn og unge, i tillegg til tiltak rettet mot barn og unge selv.

Innsikt og funn fra undersøkelsene har også hatt en sentral plass i arbeidet med nasjonal strategi for trygg digital oppvekst som springer ut av kulturmeldingen for barn og unge (Meld. St. 18: Oppleve, skape, dele). Medietilsynet foreslo i sitt innspill i kultur-meldingen at den statlige innsatsen på barn og medier-feltet i større grad burde koordineres, og at det burde utvikles en nasjonal strategi for trygg digital oppvekst. I statsbudsjettet for 2021 ble det avsatt midler til å starte dette arbeidet. Arbeidet ledes av Medietilsynet på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet, og den overordnede strategien vil lanseres i september 2021.

Læringsressurs om kildekritikk

For å bidra til å styrke de unges kritiske medieforståelse lanserte Medietilsynet høsten 2020 et undervisningsopplegg om fenomenet deepfakes. I forbindelse med lanseringen ble det arrangert en direkte digital skoletime, der elever fra Fyrstikkalleen skole (F21) stod for produksjonen. Undervisningsopplegget er beregnet for ungdom på ungdomsskolen og videregående skole, og inneholder varierte læringsaktiviteter som filmer, et magasin med artikler, oppgaver, quizer og en plakat med tips og råd for å avsløre deepfakes. Gjennom opplegget får elevene praktisert og utviklet evnene sine i kritisk tenking og kildekritikk, i tråd med fagfornyelsen og nye læreplaner. Undervisningsopplegget er utviklet av Tenk, skoleavdelingen til faktisk.no, i samarbeid med Medietilsynet, og er finansiert av EU gjennom programmet Connecting Europe Facility. Opplegget er tilgjengelig på Medietilsynets nettside, Elevkanalen (TV2 Skole) og Tenk.faktisk.no

Samtaleverktøy for familier

For å bidra til å styrke kommunikasjon mellom foreldre og barn om nettrelaterte problemstillinger lanserte Medietilsynet høsten 2020 familiespillet Stjernekolonien.

Spillet er et samtaleverktøy i form av et dataspill retta mot barn i alderen fra seks til ni år og deres foreldre. I spillet kan vi følge blant annet sjuåringene Luna eller Noah en uke i deres liv, og utforske utfordringer, gløder og dilemma som de støter på på nett. Spillet tar utgangspunkt i samtaleverktøyet «Digital dømmekraft – foreldre som rollemodell», men kan også brukes uavhengig av dette. Temaer som tas opp i spillet er blant annet skjermtid, pengebruk i spill, personvern, sosiale medier og foreldrenes digitale medievaner, og både foreldre og større søsken må ta valg og finne løsninger på digitale dilemmaer i hverdagen.

Politidirektoratet og Kripos

Politidirektoratet vil

- sette barns trygge digitale hverdag på agendaen i alle politidistrikt og i samtlige kommuner gjennom Politiråd. Politirådet er et strategisk organ og politiets og kommunenes formaliserte samarbeidsforum for det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet. Politidirektoratet vil påse at samtlige politidistrikt bringer temaet inn i politirådsmøtene i 2020.

Kripos og politidistriktene vil

- bidra med kunnskapsformidling rettet mot unge og deres foresatte som bidrar til å øke bevissthet om forekomst og risiko for overgrep. Kripos vil sammen med politidistriktene i 2020 videreutvikle konseptet "Delbart?" og gjøre det mer tilgjengelig for relevante samarbeidspartnere.

Kripos vil

- jobbe aktivt for å få en helhetlig tilnærming i arbeidet med å redusere antall ofre i saker knyttet til nettovergrep, nasjonalt og internasjonalt. Dette innebærer økt innsats mot seksuelle overgrep mot barn i utlandet gjennom internasjonalt samarbeid og helhetlig tilnærming til kriminalitetsområdet.
- videreføre og styrke teknisk forebyggende tiltak for å redusere tilgang på og spredning av overgrepsmateriale på internett

På bakgrunn av konkrete hendelser der barn har vært utsatt for seksuelle overgrep på nett via skolens digitale utstyr og oppmerksomhet knyttet til økt IKT-sikkerhet i skolen, ble det etablert et samarbeid mellom blant annet KS, Udir, Kripos og POD. Formålet var et ønske om å iverksette tiltak for å forebygge seksuelle overgrep mot barn på nett, særlig relatert til skolens digitale utstyr.

Dette ble satt på agendaen gjennom våre politikontakter, ledere og ut til politirådene. Gjennom pandemien har barn og unges trygghet på nett kommet enda tydeligere på agendaen, også inn i politirådene fra flere av våre samarbeidspartnere.

På vår felles nettside politiet.no er det utarbeidet ulike råd for trygg nettbruk. Rådene herfra er blitt spisset til en sjekkliste for lærere knyttet til bruk av videokonferanseløsninger i skolen. Videre utarbeidede råd er ment for elevene, men det er ønskelig at lærerne involverer seg i formidlingen. Dette er sendt ut til kommunene, men også via Kripos, ut til politikontaktene for å sikre at dette når ut til politirådene.

Det er etablert nettpatroljer i alle politidistriktene. De er til stede på ulike sosiale medier med et kriminalitets-forebyggende formål. De legger jevnlig ut informasjon om bl.a. hva du selv kan gjøre for å trygge din egen hverdag på internett. Nettpatroljene får ofte tilbakemeldinger fra barn og unge om at de oppleves som et trygt og godt tilbud de selv tørr å ta kontakt med.

Forebygging av kriminalitet skal være politiets hovedstrategi og Kripos` forpliktelser i Høynivåmøtet bygger på denne strategien. Våre forebyggende tiltak, også de som gjør bruk av teknologi, har som mål å påvirke de samme mekanismene som mer tradisjonell forebygging. Det handler om tiltak rettet mot potensielle ofre, potensielle gjerningspersoner og gjerningsstedet, altså internett.

De større forebyggende tiltakene som er satt i verk av Kripos de senere årene er av en karakter eller størrelse som gjør det naturlig at de ligger på nasjonalt nivå. Vi har også, i mange tilfeller i samarbeid med politi-distriktene, utviklet verktøy som kan brukes på lokalt nivå.

"Delbart?"

Vi jobber med å dele kunnskap om seksuelle overgrep over internett til barn og unge, samt deres foresatte og har i den sammenheng utviklet undervisningsopplegget Delbart? om ulovlig bildedeling.

Kripos har gjennom det siste året videreutviklet "Delbart?" for å nå enda flere med kunnskap om ulovlig deling av seksualiserte bilder. Etter tilbakemeldinger fra politidistriktene og andre eksterne er målgruppen utvidet nedover til å omfatte 5.-7.klassinger og det er laget en ny versjon av undervisningsopplegget som kan brukes av andre fagpersoner utenfor politiet. Denne nye versjonen av "Delbart?" ble lansert høsten 2020 og arbeidet med å spre informasjon om dette undervisnings-opplegget i ulike kanaler pågår fortsatt.

I "Delbart?"-konseptet er det utviklet nye verktøy som ungdom kan bruke ved uønskede henvendelser om nakenbilder i form av giffer og mer formelle svarbilder.

"Delbart?" er for øvrig eksportert til både Sverige og Luxemburg det siste året og det er gledelig å se at det vi har utviklet har relevans og kan brukes i andre land.

Sikker chat-løsning

Kripos er i gang med å utrede muligheten for å utvikle en sikker løsning for kommunikasjon med publikum og da særlig barn og unge. Målet med prosjektet er at flere unge skal kunne dele informasjon med politiet på en sikker måte med tillit til at informasjonen de deler vil bli håndtert på en ordentlig måte. Ved at unge får en enklere måte å dele mer informasjon på, kan vi forebygge og avverge flere tilfeller av seksuelle overgrep på internett.

Internasjonalt politisamarbeid

I 2020 fikk politiet på plass en Nordisk Liason Offiser i Manila som jobber særlig opp mot bestilling av direkteoverførte overgrep av barn på Filippinene. Denne NLO-stillingen, som er faglig underlagt Kripos, har spilt en viktig nøkkelrolle i informasjonsdeling og aktivt samarbeid med andre lands politimyndigheter.

Videre er det gjennom 2021 etablert nye samarbeidsfora internasjonalt, hvor Norge aktivt jobber mot mindre kjente arenaer på internett, samt bidrar med og mottar informasjon om aktivitet og brukere som benytter seg av krypterte arenaer. I dette arbeidet er det internasjonale samarbeidet helt nødvendig for å bekjempe kriminalitetsformen på noen av de etablerte arenaene på internett.

Internettfilteret

Gjennom bruk av teknologi ønsker vi også å bygge barrierer og redusere tilgangen til overgrepsmateriale og barn. I mange tilfeller kan ikke politiet forebygge disse straffbare handlingene alene og vi er avhengig av et godt samarbeid med andre offentlige og private aktører.

Internettfilteret, som blokkerer tilgangen til nettsider som inneholder overgrepsmateriale for norske internett-kunder, er et godt eksempel på et slikt samarbeid mellom politiet, internett-leverandører og IKT Norge.

Police2peer

Police2peer er et annet forebyggende tiltak som er utviklet på Kripos og som rettet mot personer som deler og laster ned overgrepsmateriale på fildelingsnettverk. Målet er å øke følt

oppdagelsesrisiko, redusere tilgangen til overgrepsmateriale og den opplevde kvaliteten av fildelingsnettverk som arena for den type aktivitet.

Police2peer er i stadig utvikling, blant annet gjennom samarbeid med det private IT-selskapet Sysco. I dag deles rundt 30 000 advarselsfiler fra Kripos inn i disse nettverkene hvert døgn, et antall som har økt kontinuerlig siden oppstarten i 2017, samtidig som at vi har sett en dramatisk nedgang i antall IP-adresser som tilgjengeliggjør overgrepsmateriale globalt på fildelings-nettverk i den samme perioden.

Både i arbeidet med Police2Peer og internettfileret jobber Kripos sammen med internasjonale politimyndigheter, henholdsvis Europol og Interpol, for å øke kvaliteten og dele på arbeidsoppgavene.

Utdanningsdirektoratet

Utdanningsdirektoratet vil

- jobbe aktivt for en trygg digital hverdag for barn og unge gjennom støtte til skole- og barnehageeiere og barnehagemyndighet når det gjelder
  - læreplaner og rammeplaner
  - kompetanseutvikling av ansatte
  - øvrig oppfølging av opplærings- og barnehageregelverket

Viktige prosesser og tiltak 2020/2021

I året som har gått er nye læreplaner innført i norske skoler og ny barnehagelov tredd i kraft.

Begge forsterker søkelyset på barn- og unges læringsmiljø. Læreplanene setter krav til opplæringens innhold også knyttet til digitale ferdigheter og digital dømmekraft. Direktoratet støtter innføringen med en rekke kompetansetiltak (bl.a. annet kompetansepakker) samt nye verktøy for å lese, forstå og planlegge undervisning.

Noen gjennomførte tiltak særlig relevant for en trygg digital oppvekst:

- Nye kompetansepakker i skole- og barnehagemiljø
- Ny versjon av ressursen dubestemmer.no – resurs for undervisning i digital dømmekraft (UDIR/Datatilsynet)
- Videreutvikling av kompetansepakker i digital kompetanse for lærere

Korona

Situasjonen rundt covid-19 utbruddet har medført en forsterket innsats for å bidra til skolenes evne til å håndtere digitalisert undervisning og kommunikasjon. Direktoratet har utarbeidet en rekke støtteressurser bl.a. 2 kompetansepakker i hybrid undervisning og hjemmeskole. Direktoratet har gjennomført 17 webinarer for og med sektor i perioden med fokus på personvern og sikkerhet, digital undervisning og digital samhandling/kommunikasjon.

Elevorganisasjonen

Elevorganisasjonen vil

- mektiggjøre elever og lærlinger, og jobbe for å gi dem de verktøyene de trenger for å skape en trygg skolehverdag fri for vold og mobbing. Dette gjelder også det som skjer digitalt.
- jobbe for at alle elever og lærlinger er klar over sine rettigheter, og vet hvordan man bruker dem

Elevorganisasjonen jobber hver dag aktivt med å støtte opp lokalt elevdemokrati og elevaktivitet i form av skolebesøk, skoleringsseminarer og andre ressurser. Vi deltar i partnerskap mot mobbing og andre arenaer for å fremme elevperspektivet i arbeidet for en tryggere skolehverdag. Vi satser også aktivt på rettighetsppplysning til elever, blant annet i form av vår rettighetstelefon

Foreldreutvalget for barnehager og Foreldreutvalget for grunnsopplæringen

Foreldreutvalget for barnehager og Foreldreutvalget for grunnsopplæringen vil

- bidra til å ruste foreldrene i deres rolle med å gi barnet en tryggere digital hverdag i samarbeidet med barnehage/skole, gjennom å
  - formidle kunnskap om: barns rettigheter, barns digitale hverdag, samarbeid med barnehage og skole om grensegang på digitale flater, foreldrenes handlingskompetanse, og hva ulike instanser kan tilby.
  - utarbeide konkrete råd om foreldrenes rolle hjemme og i samarbeid med barnehagen og skolen som deles på hjemmesiden og i foredrag

Foreldreutvalget for barnehager (FUB)

FUB har prioritert følgende tiltak:

Skolering av utvalget og ansatte

Gjennom egen workshop i sekretariatet avdekket vi hva vi hadde kompetanse om og ikke. På bakgrunn av dette inviterte vi Barnevakten til å skolere sekretariatet og utvalget om barnas digitale hverdag, grenseoppganger mellom skole/hjem, foreldrenes handlingskompetanse og hva ulike instanser kan tilby. Barneombudet skolerte sekretariatet om hvordan vi kan gjøre gode Barnets beste vurderinger.

Utarbeidet konkrete råd

På bakgrunn av skoleringen og egne rådgivninger har vi utarbeidet FUBs råd til foreldrene i rådsorganene, i barnehagen og hjemme. Disse er oversatt til de samiske språkene, engelsk, polsk, urdu og somali (kommer også på arabisk), og vil bli delt på hjemmesiden og i våre foredrag.

FUBs råd om hjem - barnehage samarbeidet:

- Ta turen på nettet sammen! Små barn bør ikke være på internett alene, men sammen med foreldrene eller andre trygge voksne.
- Sørg for at barnehagens rådsorgan er involvert i barnas digitale hverdag og bruken av digitale verktøy i barnehagen.
- Sikre at alle barn, uansett funksjonsnivå, får likestilt bruk av digitale verktøy.
- Sørg for at alle foreldrene får god informasjon om og deltar i evalueringen av bruken av digitale verktøy i barnehagen.
- Ha nettvaner som et tema på foreldremøte i barnehagen.

FUBs råd til hva som bør settes på dagsorden i barnehagens samarbeidsutvalg:

- Hvilken kompetanse de ansatte har om barnas digitale hverdag.
- Hvordan barnehagen bruker digitale verktøy sammen med barna.
- Hvordan barnehagen ivaretar personvernet til barna.
- Hvordan barnehagen ivaretar nettsikkerheten til barna i barnehagen.
- Hvordan bruken av digitale verktøy i barnehagen blir evaluert.

FUBs råd til samarbeid på barnehageavdelingen/-gruppen:

- Ta initiativ til å snakke med andre foreldre i barnehagen om barnas digitale vaner og hverdag, og bygg foreldrenettverk.
- Bruk foreldremøtene, og samarbeid med barnehagen om tema rundt barnas digitale hverdag og nettvett.
- Hjelp hverandre til å følge med på barnas digitale vaner og hverdag.
- Informer foreldrene dersom barna har sett skremmende innhold på nett.
- Ta kontakt med barnehagen dersom dere er bekymret for barnas digitale vaner og hverdag.

FUBs råd til foreldre

- Vær bevisst på deling av bilder og historier i sosiale medier. Hva er til det beste for ditt barn/barnet?
- Sett deg inn i hva den digitale hverdagen betyr for barn i dag.
- Tenk gjennom hvilke rammer for medie- og teknologibruk dere vil ha hjemme.
- Husk at digitale valg du tar rundt ditt barn kan få konsekvenser for andre barn.
- Lær barna gode nettvaner tidlig.
- Vær et godt forbilde.
- Vær oppdatert og årvåken, ikke overvåk.
- Gjør det trygt for barna å si ifra.
- Snakk med andre foreldre om barnas digitale vaner og hverdag.
- Be om hjelp når du er bekymret for barnet ditt.
- Informer barnehagen om bekymringen.
- Meld fra til politiet om alvorlige saker.

Revidering av veilederen «Småbarn og skjermbruk – en god start»

FUB har, i samarbeid med Medietilsynet, vært med i arbeidet av revidering av veilederen "Småbarn og skjermbruk - en god start", og her vil dere se igjen noen av FUB sine råd. Veilederen gir foreldre og foresatte med de yngste barna noen tips til å skape gode skjermvaner fra dag én. Les veilederen på våre nettsider.

Deltakelse på Safer Internet Day 2021

Utvalgsleder Einar Olav Larsen i FUB deltok med innlegg på Safer Internet Day. Der ble FUB sine forpliktelser etter Høynivåmøtet presentert. Utvalgsleder snakket også om hvordan barnehagen

kan bidra til å skape en tryggere digital hverdag for barna, og avsluttet med å presentere FUB sine råd til foreldre.

Formidling av kunnskap og råd

Sekretariatet formidler kunnskap og råd i aktuelle fora der vi deltar, i foredrag og i rådgivninger.

Foreldreutvalget for grunnopplæring (FUG)

FUG har prioritert følgende tiltak:

Skolering av utvalget og ansatte

Gjennom egen workshop i sekretariatet avdekket vi hva vi hadde kompetanse om og ikke. På bakgrunn av dette inviterte vi Barnevakten til å skolere sekretariatet og utvalget om barnas digitale hverdag, grenseoppganger mellom skole/hjem, foreldrenes handlingskompetanse og hva ulike instanser kan tilby. Barneombudet skolerte sekretariatet om hvordan vi kan gjøre gode Barnets beste vurderinger.

Utarbeidet konkrete råd

På bakgrunn av skoleringen og egne rådgivninger har vi utarbeidet FUGs råd til foreldrene i rådsorganene, i klassen og hjemme. Disse er oversatt til de samiske språkene, engelsk, arabisk, polsk, urdu og somali, og vil bli delt på hjemmesiden og i våre foredrag:

Hjem-skole samarbeid

- Sørg for at alle foreldrene får god informasjon før og underveis når skolen digitaliserer.
- Sørg for at skolens foreldregruppe (FAU) er involvert i digitaliseringen i skolen.
- Spør skolen om
- Hvorfor gjør skolen dette?
- Hvordan gjør skolen det?
- Hvordan skal lærerne, elevene og foreldrene skoles?
- Hvordan håndterer skolen personvernet til elevene?
- Hvordan håndterer skolen nettsikkerheten til elevene på skolen og hjemme?
- Hvordan praktiseres ansvar og erstatning hvis enheten blir skadet?
- Hvordan håndterer skolen et pedagogisk opplegg som krever at alle hjem må ha internett?
- Hvem kan foreldrene kontakte for å få teknisk hjelp?
- Hvordan blir prosjektet evaluert; både i opplæringen og tekniske løsninger?

Samarbeid i klassen

- Bruk foreldremøtene, og samarbeid med skolen om tema rundt barnas digitale hverdag.
- Ta initiativ til å snakke sammen med andre foreldre i klassen om barnas digitale vaner og hverdag, og bygg foreldrenettverk.
- Ta kontakt med skolen dersom dere er bekymret for barnas digitale vaner og hverdag.
- Hjelp hverandre til å følge med.

Hjemme

- Vær nysgjerrig, bli en del av, og følg opp barnas digitale hverdag; hjemme og på skolen.
- Vær et positivt forbilde - husk at digitale valg du tar rundt ditt barn kan få konsekvenser for andre barn.
- Gjør det trygt for barna å si ifra.

- Snakk med andre foreldre om barnas digitale vaner og hverdag.
- Be om hjelp når du er bekymret for barnet ditt.
- Informer kontaktlæreren om bekymringen.
- Vær oppdatert og årvåken, ikke overvåk.

Utarbeidet et foredrag

På bakgrunn av skoleringen og FUGs råd til foreldrene, har vi utarbeidet et foredrag vi kan bruke i våre hovedforedrag om et godt hjem-skole samarbeid.

Utvalget har også Tryggere digital hverdag som en prioritert sak i utvalgsperioden 2020-2023, og vil jobbe videre med å være oppdatert, dele rådene på vår hjemmeside og i våre foredrag.

KS – Kommunesektorens organisasjon

KS - kommunesektorens organisasjon vil

- sette barn og unges digitale hverdag på dagsorden i aktuelle nettverk, på møteplasser og utviklingsarenaer for kommunesektoren og i samarbeidet mellom stat og kommune.
- være en interessepolitisk pådriver for helhetlige tjenester for barn og unge og bidra til at trygg digital hverdag settes på dagsorden i grunn-, etter- og videreutdanninger.
- sette trygg digital hverdag på dagsorden på arenaer der vi arbeider for at barn og unge skal være en ressurs i lokalt utviklingsarbeid.

KS har bevisst og aktivt jobbet med oppfølging av forpliktelsene i erklæringen, selv om pandemien gjorde det noe mer krevende og medførte en viss omprioritering på dette området.

Om oppfølging av innsatsområdet siden forrige høynivåmøte (februar2020):

1) KS har det siste året satt barn og unges digitale skolehverdag på dagsorden, og tatt initiativ til en større satsing og samordning på dette området gjennom forprosjektet SkoleSec. Vi har løftet frem behovet for mer samordnet og styrket innsats rundt personvern og informasjonssikkerhet i skolesektoren på de arenaer det har vært mulig og naturlig. KS og kommunesektoren har blant annet fått gjennomslag for at dette måtte være et innsatsområde i KDs handlingsplan for digitalisering i grunnopp-læringen. Vi har etablert en ekspertgruppe, startet et arbeid med å samle og utvikle ulike veiledninger og verktøy kommunesektoren kan ta i bruk og hatt mye kommunikasjons-aktiviteter rundt temaet. Se blant annet skolesec.no

2) Vi har vært pådriver for utvikling av gode sammenhengende tjenester for barn og unge. Her har styrking av barns rettigheter knyttet til medvirkning og informasjon, men også personvern og informasjonssikkerhet har vært viktige mål. Eksempelvis er dette sentralt i arbeidet med nye tjenester for barnevernet, utviklingen av Feide og vårt FOU-prosjekt om læringsanalyse i skolen.

Vi har i noe mindre grad hatt kapasitet til å jobbe for å styrke utdannings-tilbudene på dette områdene, og vil i tiden fremover styrke vår dialog med fagmiljøer ved UH-institusjonene og Udir for å få kompetanse-områder som personvern og trygg digital oppvekst inn i utviklingen av formelle utdanningstilbud og øvrige kompetanse-utviklingstiltak.

3) Vi forpliktet oss til å «sette trygg digital hverdag på dagsorden på arenaer der vi arbeider for at barn og unge skal være en ressurs i lokalt utviklingsarbeid».

KS har bevisst invitert og fremhevet barn og unges stemme i flere nasjonale møtearenaer hvor trygg digital oppvekst har vært tema, som forum for læremidler, eKommune og Arendalsuka. Eksempelvis invitere Elev-organisasjonen til panelsamtale fremfor å prioritere representanter fra andre roller og organisasjoner. Videre jobber vi for at kommuner og fylkeskommuner prioriterer god elevmedvirkning i arbeidet med å sikre de digitale læringsmiljøene og bruke ungdommenes egne erfaringer som utgangspunkt i utviklingen av digital dømmekraft.

Vi har blant annet involvert både Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) og Elevorganisasjonen i arbeidet med SkoleSec-prosjektet. Vi vil også fremheve betydningen av Partnerskap mot mobbing og disse organisasjonenes og KS' viktige roller partnerskapet.

Landsgruppen av helsesykepleiere

Landsgruppen av helsesykepleiere vil

- jobbe aktivt for at barn, foreldre og profesjonelle voksnes kompetanse om digitale medier skal økes. Her er det også viktig å jobbe med holdninger.
- fortsette å jobbe for at ressursene i vår tjeneste økes, slik at vi er der når barn og unge trenger å få hjelp når de har opplevd noe negativt i forbindelse med digitale medier.

Året 2020 har vært et spesielt år for alle, også for LaH. Både når det gjelder andre oppgaver som har kommet, men også andre muligheter til å snakke om digital hverdag. Som mange vet har Covid-19-pandemien krevd mer ift det digitale, både på godt og vondt. LaH opplever at tema digital hverdag for barn og unge i denne tiden har vært et mer aktuelt tema.

LaH har under punkt 1:

- Deltar aktiv i Partnerskap mot mobbing for å øke kompetansen i vår yrkesgruppe. Deltar i to arbeidsgrupper, en for skole og en for barnehagebarn. Dette gir et styrket tverrfaglig samarbeid, og bedre kjennskap til hverandre.
- Bidratt til utvikling av gruppetiltak (Ressursgrupper) mot mobbing i skolen, i samarbeid med Voksne for barn. Vi har gjennomført pilot av Ressursgrupper på fem skoler i ulike fylker, og er planlagt implementert i hele landet. Det forskes på effekten av tiltaket. Viser til nå veldig gode resultater.
- Samarbeidet med Foreldreutvalget for barnehagene for å få søkelyset på mobbing i barnehagen. Gjennomført to digitale webinarer for helsesykepleiere om tema.
- Bevisstgjøring internt i egen organisasjon: Tatt opp tema i ulike fora med helsesykepleiere – som gjennom styremøter i LaH og involvert de 19 lokalgruppene i LaH.
- Delt kompetanse på SoMe, fortrinnsvis Facebook. Vår Facebook-side brukes av mange helsesykepleiere.
- Gitt flere innspill – både internt og med nasjonale myndigheter – om helsesykepleiers behov for trygge digitale plattformer å snakke med barn og unge.
- Svart på høringer og gitt innspill der dette tema har vært aktuelt.

- Tema mobbing blir en del av Helsesykepleierkongressen 2022.

LaH har under punkt 2:

- Kontinuerlig arbeidet for å synliggjøre behovet for økte ressurser og øremerkede midler i tjenesten, både til nasjonale myndigheter og i ulike fora.
- Svarer på offentlige høringer og innspill, og har barnets perspektiv.
- Arbeider aktivt for å få etablert et utvikling- og kompetansesenter for helsestasjons- og skolehelsetjenesten for å øke kvalitet i tjenesten, som også vil påvirke kompetansen på dette området.

Press – Redd Barna Ungdom

Press - Redd Barna Ungdom vil

- videreføre det politiske arbeidet med å sikre en bedre regulering av både tradisjonelle og sosiale medier, slik at barn og unge ikke møter skadelig markedsføring i sin hverdag
- videreføre arrangering av Gullbarbie, og gjennom denne kampanjen sette søkelys mot reklame- og medieaktører som tjener penger på å gi barn og unge dårlig psykisk helse, gjerne ved deres bruk av ensidige skjønnhetsidealer, gammeldagse kjønnsroller og unødvendig seksualisering

Press - Redd Barna ungdom har jobbet for en bedre hverdag for barn og unge på nett, blant annet, med en rapport om hvordan netthets utspiller seg hos barn og unge: "Å vokse opp på nett: barn og unges rapport om en trygg digital oppvekst." Denne ble skrevet i samarbeid med TietoEVRY. Denne rapporten er viktig for forståelsen av netthets og hva ungdommen selv mener om det.

I tillegg til dette har vi fått gjennomslag for merking av retusjert reklame etter 10 år med arbeid rundt tematikken. Dette er en stor seier for at barn og unge skal ha en trygg hverdag, ikke bare på sosiale, men også tradisjonelle medier. Umerket retusjert reklame fører til et urealistisk bilde på hvordan en kropp skal se ut, som igjen kan føre til dårlig psykisk helse og, i verste fall, spiseforstyrrelser eller andre mentale lidelser hos barn og unge.

Videre jobber vi for forbud mot markedsføring av kosmetisk kirurgi. For barn og unge som allerede har dårlig psykisk helse i sammenheng med kroppspress, kan reklamering for kosmetisk kirurgi fremstå som en løsning på problemet. Ungdom skal ikke måtte bekymre seg for hva de kan endre ved kroppen sin med kosmetisk kirurgi. Ved å forby markedsføring av dette vil man sikre barn og unge en tryggere hverdag generelt, inkludert på nett.

Vi har også fortsatt arbeidet med Gullbarbie-kampanjen og satt søkelys mot reklame- og medieaktører som tjener penger på å gi barn og unge dårlig psykiske helse. I 2021 var TikTok, Brandy Melville og Sophie Elise AS nominert. TikTok var nominert for en mangel på regulering av innholdet på appen og fjerning av innhold som ikke passet inn i et ensidig skjønnhetsideal. Brandy Melville uttrykker at det kun finnes en idealkropp gjennom deres bruk av one-size på butikkens

klær. Sophie Elise AS ble nominert for unødvendig seksualisering og vant også Gullbarbieren. På denne måten fikk vi også satt lys på influencer-markedsføring. Denne typen markedsføring er problematisk fordi den har gått under radaren i alt for lang tid.

Private Barnehagers Landsforbund

Private Barnehagers Landsforbund vil

- forplikte seg til å innføre Barnas verneombud i alle private og kommunale barnehager. Barnas verneombud skal bidra til god digital dømmekraft ved å lære barnehagebarn om kropp og respekt for egne og andres grenser.
- følge opp arbeidet med tryggere digital hverdag i Partnerskap mot mobbing.

PBL individuelle forpliktelser rundt temaet en tryggere digital hverdag for barnet var å ruste «laget rundt barnet» i hvordan de kan bidra til en tryggere digital hverdag. Vår målgruppe har i denne runden vært barnehage-personalet, da vi er opptatt av at barn blir møtt av voksne med høy kompetanse på området.

De to tiltakene som er satt i gang er Barnas verneombud del 2 og nettstudiet «barnehagens digitale praksis».

Nettstudiet «Barnehagens digitale praksis».

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager (NKFB), som er PBL faglige organ, har sammen med Med.learn utviklet et 30 studiepoengs studie i Barnehagens digitale praksiser. Barns digitale praksis starter allerede når barn er ganske små. Mange barn møter nettbrett og telefoner allerede før de begynner i barnehagen. Det er derfor viktig at personalet i barnehagen har kompetanse på hvordan de kan introdusere digitale verktøy som hjelpemiddel i barns lek og læring, etisk bruk av digitale verktøy, utøve digital dømmekraft når det gjelder f. eks informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern. Studiet er direkte anvendbart i arbeid i barnehage eller på andre arenaer som jobber med barn.

Studiets målsetting er å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ til å planlegge, organisere og gjennomføre pedagogisk arbeid i barnehagen. Utdanningen retter et spesielt fokus på barnehagens digitale praksiser sammen med barna. Viktige faktorer i dette arbeidet blir godt samarbeid med barn, personale og foreldre til beste for barnet.

Studiet har tre innholdsdelar:

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet, profesjonell yrkesutøvelse og yrkesetikk. Videre vektlegges temaer som observasjon, dokumentasjon og didaktikk. Emnet har et særlig fokus på barnehagens digitale praksiser, og hvordan dette sammen med dagens digitaliserte samfunn påvirker profesjonell yrkesutøvelse i barnehagen, samt barnehagen som pedagogisk virksomhet.
- Hvordan de kan benytte digitale verktøy i pedagogisk arbeid i barnehagen. Emnet skal gjøre studentene i stand til å kunne vurdere når digitale verktøy er egnet til støtte i pedagogisk aktivitet samt hvilke verktøy som støtter ulike aktiviteter på en best mulig måte. Studentene må i studiet kritisk reflektere over digitale verktøy kan gi merverdi i pedagogisk arbeid.
- Kunnskap innenfor småbarns mediebruk og digital dømmekraft. Studiet innledes med aktuell forskning om barns medievaner og mediebruk. Innenfor digital dømmekraft vektlegger emnet personvern, opphavsrett, nettvett og kildekritikk. Videre tar emnet for seg hvordan

studentene skal holde seg oppdatert på aktuell forskning og juridiske emner innenfor fagområdet digital dømmekraft.

Status: Det er gjennomført en pilot på emnet og ligger nå ute som en ordinær studie. Første opptak som ordinær studie var høsten 2020.

Barnas verneombud del 2

PBL jobber med et kompetanseprogram «Barnas Verneombud» med satsning på tre kompetanseområder. Satsingen barnas verneombud skal gi barnehagens ansatte styrket handlingskompetanse for å se og hjelpe sårbare barn i barnehagen. Alle barn fortjener et likt utgangspunkt for å bli sett og hørt. Derfor er Barnas verneombud ett av PBLs viktigste satsinger gjennom tidene

De tre kompetanseområdene som BVO berører er:

- Vold og overgrep mot barn (del 1)
- Barnehagemiljø mobbing og krenkelser (del 2)
- Barn med behov for spesiell tilrettelegging (del 3)

Status: Del 2 Barnehagemiljø mobbing og krenkelser har oppstart av piloten i disse tider. I den forbindelse er det utviklet en nettressurs som de ansatte i barnehagene skal bruke i jobben med eget barnehagemiljø.

Røde Kors

Røde Kors vil

- kontinuerlig oppdatere oss på hva barn og unge gjør på nett, hvordan de bruker digitale medier/hjelpemidler og hvilke arenaer de bruker.
- gi frivillige opplæring i å snakke om og med barn og unge når det gjelder nettrelaterte tema
- vite om hvilke andre hjelpeinstanser som finnes for barn og unge, og hvordan systemene fungerer.
- viktigst av alt, svare på henvendelser som handler om digital hverdag for barn og unge.

Hvordan har Røde Kors jobbet med forpliktelsene:

Det er spesielt to aktiviteter i Røde Kors som har jobbet med forpliktelsene, Kors på halsen (KPH) og Digital Leksehjelp (DL).

1. Vi skal kontinuerlig oppdatere oss på hva barn og unge gjør på nett, hvordan de bruker digitale medier/hjelpemidler og hvilke arenaer de bruker.

KPH: jobber kontinuerlig med å oppdatere ansattes og frivilliges kunnskap om dette. I november 2020 deltok tre ungdom fra ekspertpanelet til Kors på halsen i BIK Youth Panel. Disse har bidratt med å formidle til frivillige i Kors på halsen hvordan barn og unge bruker sosiale medier og hvilke utfordringer de møter. I løpet av første kvartal har frivillige også fått oppdatert informasjon om de mest brukte sosiale mediene blant barn og unge, samt om aktuelle tema innenfor nettvett og skadelig innhold på nett.

DL: benytter primært kompetanse fra andre deler av Røde Kors for å holde ansatte og frivillige oppdatert på barn og unges nettbruk. (Eksempelvis UNG2021 (sept20) – undersøkelse utført av Opinion for Røde Kors, samt seminarer slik som medietrender og unge nettbrukere i regi av kommunikasjonsavdelingen hos RK, april 2021). Høsten 2020 gjennomførte vi en kartlegging av

hva ungdommen ønsker seg av en digital tjeneste som Digital Leksehjelp. Svarene herfra er en viktig del av grunnlaget for utvikling av en ny plattform for Digital Leksehjelp. Utvikling av ny plattform vil involvering av ungdom i større grad enn tidligere oppdatere oss kontinuerlig om hvordan unge bruker digitale medier og hvilke arenaer de bruker, basert på hva de ønsker for plattformen vår.

2. Vi skal gi frivillige opplæring i å snakke om og med barn og unge når det gjelder nettrelaterte tema

KPH: Årshjulet til Kors på halsen har tematikk som handler om digitale tema spesielt. Mange av temaene vi snakker om, har ofte digitale element i seg, f. eks når de snakker om relasjoner til jevnaldrende.

I starten av mars 2021 ble det holdt en temakveld med fokus på bruk av sosiale medier og skadelig innhold på nett, hvor en av hovedmålsetningene var nettopp å jobbe med hvordan vi møter barn og unge om disse tema. Her bidro ungdommene i ekspertpanelet og en representant fra Psykt Ærlig med sine perspektiver. En lignende temakveld med fokus på digitale overgrep ble holdt i desember 2020, også her var et av fokusområdene hvordan vi kan snakke med barna om dette.

DL: Nettrelaterte tema er sjelden et tema som kommer opp i dialogen med unge som kontakter Digital Leksehjelp. Våre frivillige får opplæring og faglig påfyll om hvordan de som voksne kan være imøtekommende, motiverende og bidra til en positiv og konstruktiv tone i chattefeltet. Mange unge som kontakter Digital Leksehjelp er frustrert og stresset over lekser og skolearbeid – da kan det å bidra til å roe ned og samtidig holde en 'god digital tone' – være vel så viktig som selve den faglige hjelpen.

3. Vi skal vite om hvilke andre hjelpeinstanser som finnes for barn og unge, og hvordan systemene fungerer.

KPH: Oversikt over andre hjelpeinstanser oppdateres fortløpende for de frivillige. På temakveld i desember 2020 ble det lagt vekt på hvilken rolle vi og andre aktører har i tilfeller hvor barn opplever overgrep på nett, da særlig hva som skjer når en slik sak meldes til politiet. Det ble også utviklet en egen ressurs for frivillige om dette som finnes i en versjon rettet mot barn og unge på nettsiden til Kors på halsen.

DL: Gjennom Frivillighåndboka for Digital Leksehjelp, og som faglig påfyll i eksempelvis nyhetsbrev formidler vi info om hjelpeinstanser og hvordan de fungerer. Sentralt her er hva frivillige kan/skal gjøre hvis ungdom melder fra om andre utfordringer enn det som kan relateres til lekser/skolearbeid, eller frivillige blir alvorlig bekymret over ungdommens livssituasjon.

4. Viktigst er at vi skal svare på henvendelser som handler om digital hverdag for barn og unge.

KPH: I 2020 besvarte vi 3212 henvendelser om det som spesifikt handlet om digital hverdag. Vi vet at hverdagen til barn og unge er digital, og at dette ikke alltid kommer frem i samtalene. De fleste samtalene handlet om relasjoner til jevnaldrende (sosiale medier, bildedeling). Men flere av samtalene handlet også om seksuell utnyttelse på nett og digital mobbing.

DL: Ut over noen kommentarer knyttet til mye hjemmeskole, så mottar Digital Leksehjelp ingen henvendelser som handler om digital hverdag for barn og unge.

Skolelederforbundet

Skolelederforbundet vil

- flette inn og ta opp temaet trygg digital hverdag for barn og unge i vårt kursprogram for egne medlemmer, blant annet i jus og ledelse. Vi vil også kunne ta opp og gjøre temaet kjent i andre sammenhenger, i møte med egne medlemmer og i fora der forbundet deltar.
- som aktiv deltaker i Partnerskap mot mobbing bidra til at en trygg digital hverdag for barn og unge skal prioriteres i arbeidet for et trygt skole- og barnehagemiljø

Nå, mer en ett og et halvt år senere, kan vi melde tilbake at vi i langt på vei har oppfylt våre forpliktelser knyttet til første punkt. Våre interne kursholdere har så langt det har vært mulig, og der hvor det har vært naturlig, tatt opp temaet om trygg digital hverdag for barn og unge. I tillegg har vi arrangert et internt idéverksted med tema Ledelse i en digital tid - utfordringer og perspektiver slik at vi som forbundet er bedre rustet til å møte disse utfordringene. Hvis ønskelig, kan vi orientere om dette ved en senere anledning.

Når det gjelder forbundets engasjement i Partnerskap mot mobbing derimot, må vi kunne si at vi i høyeste grad har fulgt opp og innfridd våre forpliktelser gjennom våre bidrag inn i partnerskapet. Vi kan her nevne deltakelse i konferanser både innenlands og utenlands hvor dette har vært tema. Og ikke minst nå som medarrangør av verdens største konferanse mot mobbing, World Anti-Bullying Forum i Stockholm som går av stabelen i begynnelsen av november 2021.

Utdanningsforbundet

Utdanningsforbundet vil

- gjennom arbeidet med fagfornyelsen bidra til at barn, unge og voksne utvikler digital dømmekraft og skaperkraft.
- arrangere kurs og konferanser for medlemmer og tillitsvalgte med barn og unges digitale kompetanse og digitale hverdag som tema.

Det følgende gir en oversikt over noen relevante aktiviteter Utdanningsforbundet har vært involvert i, men er ikke ment å være en uttømmende liste.

Pandemien traff like etter høynivåmøtet i 2020, og Utdanningsforbundet ble i likhet med andre opptatt med å håndtere denne. Vi har gjennom hele pandemien arbeidet tett sammen med regjeringen og andre partnere for at barn og unge skal ha et godt opplæringstilbud. Vi har blant annet deltatt i arbeidet med smitteveiledere, bidratt til å utforme grunnlag for forskning om konsekvenser av pandemien for barn og unge, og avgitt en rekke høringssvar til forslag til tilpasninger av regelverket som følge av pandemien.

I våre innspill har vi vært opptatt av betydningen av å sikre barn og unge et trygt og godt psykososialt miljø. Dette inkluderer også deres miljø digitalt/ på nett. Vi har også vært opptatt av at tilgang til datamaskiner, digitale læringsplattformer, digitale lære-midler, digitale ressurser og

digitalt kompetente lærere er avgjørende viktig for kvaliteten i opplæringstilbudet, ikke minst i en situasjon der elever og lærere ikke kan møtes fysisk.

Både lærere og elever har måttet omstille seg til en digital hverdag gjennom pandemien. Lærere har tilegnet seg digital kompetanse i et voldsomt tempo og omfang. Dette har vært utfordrende, men også gitt positive resultater. For med en styrket digital kompetanse har lærerne også fått bedre forutsetninger for å følge opp barn og unge i digitalt, og dermed bidra til at de får en tryggere digital hverdag.

Utdanningsforbundet har i 2021 vedtatt en politisk plattform for det digitale skiftet. Vi vil arbeide for at det digitale samfunnet skal være et godt samfunn å leve i, og vil gjennom utdanning fremme digitaliseringens positive sider og søke å begrense de negative.

Vi mener en betydelig satsing på et digitalt kompetanseløft for lærerne er nødvendig for å nå målsettingen om at digitaliseringen skal bidra til god utdanning. Det er en tett forbindelse mellom den digitale kompetansen barn, unge og voksne skal ha etter fullført utdanning, og den kompetansen lærerne må ha for å kunne gi dem denne.

Utdanningsforbundet deltar i en rekke eksterne fora, råd og utvalg knyttet til digitaliseringsprosessen. Vi er en aktiv deltaker i det pågående arbeidet med fagfornyelsen, og bidrar gjennom dette til digital kompetanse og dømmekraft hos barn og unge.

Utdanningsforbundet vektlegger digitalisering også i våre kurs og konferanser. Denne høsten skal vi gjennomføre to kvelds-seminarer om digital dømmekraft for skole og barnehage. I tillegg skal vi arrangere et kveldseminar om falske nyheter og desinformasjon på nett i samarbeid med [tenk.faktisk.no](https://www.tenk.faktisk.no).

Problemstillinger knyttet til digitalisering vil også være tema på Skolelederkonferansen som arrangeres i oktober 2021.

Utdanningsforbundet gjennomførte i april 2021 konferansen *Kampen om selvbildet* hvor ett av temaene var utenforskap på nett – hva kan det være, og hva kan gjøres for å redusere press, ekskludering og trakassering?

For mer informasjon om våre kurs og konferanser: <https://www.utdanningsforbundet.no/kurs-og-konferanser/kurskalender/>

I tillegg er problemstillinger knyttet til digitalisering, og også til mobbing tema i flere av våre podkaster (Lærerrommet). Hør for eksempel episode 73 Ghosting og digital mobbing, hvordan rammer det? og episode 74 Hvordan møte krenkelser og hatprat i skolen?: <https://www.utdanningsforbundet.no/larerhverdagen/podkasten-larerrommet/alle-episodene-fra-larerrommet/>

Annonsørforeningen (ANFO)

Annonsørforeningen (ANFO) vil

- gjennom arbeidet med Fagutvalget for influencemarkedsføring (FIM) bidra til god og ansvarlig markedsføringspraksis for aktører som arbeider med influencemarkedsføring. Målet er å redusere utseende- og kroppspress ved at ordningen skal bidra til å ansvarliggjøre influencere, deres nettverk og annonsører, og gjøre aktørene mer bevisst sin rolle og påvirkningskraften de har på barn og unge voksne.
- fortsette som en av tre organisasjoner som finansierer Matbransjens Faglige Utvalg (MFU) og forplikte seg til å fortsette dette initiativet i det kommende året. MFU er etablert for å ivareta at strenge retningslinjer og veiledning for markedsføring av mat og drikke med et høyt innhold av fett, salt og/eller sukker overfor barn og unge overholdes. Det omfatter også markedsføring som foregår nå på digitale flater.

FIM

Fim som vi driver sammen med MBL (mediebedriftene) er et viktig virkemiddel. I dag viktigere enn noensinne. Det er mange henvendelser som illustrerer dette. Henvendelser både innenfor retningslinjene, og utenfor. Stor oppmerksomhet fra media, ikke minst den senere tid i lys av at mange av våre «kjente» influencere (med unge målgrupper) har markedsført sine OnlyFans sider i andre kanaler. Også noen henvendelser som er litt mindre «sjarmerende», faktisk i retning trusler. All in all; Et godt og viktig tiltak som har blitt større, viktigere og mer arbeidskrevende enn vi antok.

MFU

Her jobber vi videre etter samme modell som tidligere. MFU har funnet sin plass og spiller en avgjørende rolle i markedet. Muligheten for forhåndsvurderinger har vært viktig og har hatt en svært «oppdragende» funksjon.

Facebook og Instagram

Facebook og Instagram vil

- arrangere en felles digital helsekonferanse, Oslo Digital Well Being Forum 2020, for å diskutere utfordringer og løsninger på området digital kompetanse og helse. Konferansen vil ha deltagere fra Facebook og Instagram sine sikkerhetsteam, i tillegg til nasjonale og internasjonale eksperter.
- starte et samarbeid med organisasjonen The Human Aspect, som arbeider med å samle livserfaringer fra mennesker over hele verden. Digital Life Experience Library er et digitalt livserfaringsbibliotek, som inneholder videointervjuer med kunnskap om å overkomme sine tøffeste utfordringer.
- oppfordre til positive interaksjoner på Instagram gjennom å rulle ut en ny funksjon i Norge, som skal gi et varsel til den som skal publisere en kommentar om at den kan bli oppfattet som støtende. Facebook og Instagram har utviklet og testet kunstig intelligens som kan kjenne igjen forskjellige former for mobbing på Instagram.
- jobbe i partnerskap med norske NGO-er for å videreutvikle og distribuere Facebooks digitale ferdighetsbibliotek til norske barn, foreldre, og lærere, The Norwegian Digital Literacy Library. En essensiell del av digital sikkerhet og helse er digitale ferdigheter.

Nedenfor er en oversikt over status både for de tiltak Facebook/Instagram påtok seg på møtet i februar 2020, samt andre relevante tiltak på området som er iverksatt i denne perioden.

En felles digital helsekonferanse

Pga. pandemisituasjonen har dette tiltaket dessverre blitt utsatt. Vår forhåpning er at det vil la seg gjennomføre i løpet av det kommende halvåret. I denne forbindelsen ønsker vi en dialog med Barneombudet om hva som vil være relevant fokus basert på den samlede utvikling som har skjedd siden siste møtet.

Pandemisituasjonen har imidlertid ikke hindret Facebook i å på andre måter arbeide for en tryggere digital hverdag for barn og unge. Blant annet kan følgende tiltak nevnes:

- Sammen med Nasjonalt senter for Selvmordsforskning og Psyktærlig lanserte Facebook *#chatsafe* på norsk 29. mai 2020. *#chatsafe* er en veileder, som er utviklet sammen med unge, for å gi støtte til dem som tenker på å dele følelser og erfaringer med suicidale tanker, følelser eller adferd, eller som svarer på selvmordsrelatert innhold som andre deler.
- Våren 2021 arrangerte Facebook en Roundtable med inviterte norske og danske eksperter for å diskutere hvordan digitalt innhold om selvmord, selvskading og spiseforstyrrelser bør håndteres. Formålet var å presentere de tiltak Facebook har iverksatt og hvordan disse håndheves, og få ekspertenes synspunkter og råd om hvordan disse tiltakene kan utvikles og forbedres.

Samarbeid med organisasjonen The Human Aspect (THA)

Samarbeidet er etablert og Facebook støtter THAs arbeid på flere områder, f.eks. prosjektet "Digital Life Experience Library", et digitalt livserfaringsbibliotek, som inneholder videointervjuer hvor kunnskap og erfaring med det å overkomme tøffe utfordringer i livet deles.

Ny funksjon på Instagram i Norge for å fremme positive interaksjoner og motvirke støtende kommentarer/mobbing

Instagram arbeider kontinuerlig for å fremme en tryggere digital hverdag for barn og unge. Siden februar 2020 har en rekke tiltak iverksatts, for eksempel:

- Filtrering av støtende ord, uttrykk og emojis i kommentarer og personlige meldinger.
- Mulighet for å hindre uønskede kommentarer og personlige meldinger.
- Mulighet for å skjule "likes".
- Mulighet for å velge hvem som kan "tagge"/omtale meg.
- Mulighet for å fremheve positive kommentarer.
- Forbedrede muligheter til å blokkere andre brukere (både eksisterende og fremtidige kontoer til en person kan nå blokkeres).
- Nye kontoer til mindreårige er private som standard, de som allerede har en konto oppfordres til å gjøre den privat.
- Begrensede muligheter for annonsører å nå yngre personer.

For mer info, se for eksempel:

- <https://about.instagram.com/blog/announcements/giving-young-people-a-safer-more-private-experience>
- <https://about.instagram.com/blog/announcements/introducing-new-ways-to-protect-our-community-from-abuse>

Samarbeid for å videreutvikle og distribuere Facebooks digitale ferdighetsbibliotek (The Norwegian Digital Literacy Library) – Digital skills

Facebook samarbeider med Barnevakten om å videreutvikle, tilpasse og distribuere Facebooks digitale ferdighetsbibliotek til norske barn, foreldre, og lærere. Formålet er å fremme økte digitale ferdigheter som et viktig grunnlag for digital sikkerhet og helse. Planen er lansering i løpet av høsten 2021, evt. våren 2022.

IKT-Norge

IKT-Norge vil

- bidra til økt kompetanse om tryggere digital hverdag til leverandører med tjenester som brukes av barn og unge, og utveksle beste praksis
- jobbe for økt bevissthet i samfunnet om utfordringer og muligheter knyttet til barn og unges digitale hverdag

Vi har, i likhet med Barneombudet, tatt til orde for at arbeidet med å sikre barn en trygg digital hverdag må samordnes i mye større grad enn det som er dagens situasjon. Det er også svært viktig at arbeidet knyttet til forskning rundt barn og digitale medier styrkes. IKT-Norge ønsker å bidra til økt kompetanse om tryggere digital hverdag til leverandører med tjenester som brukes av barn og unge.

I den forbindelse arrangerte IKT-Norge en egen sesjon om nettopp barn og digitale medier under årets Arendalsuka, med tittel Barn i en digital verden.

Vi ønsket å sette fokus på hvordan det er for barn å navigere i dagens digitale verden, samt hvilken kunnskap vi har om barns bruk av digitale medier og hva vi fortsatt mangler. Og, ikke minst, ønsket vi også å belyse hvordan IKT-bransjen forholder seg til disse utfordringene.

Sammen med ledende fageksperter, politikere og næringen diskuterte vi dagens situasjon og hvor vi bør bevege oss videre. Deltakere var: Elisabeth Staksrud, Professor ved Institutt for medier og kommunikasjon ved UiO, Barneombud Inga Bejer Engh, Stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius (Krf), og Leder for skoleutvikling i Atea Elisabeth Palmgren.

I tillegg har IKT-Norge jobbet med å øke bevisstheten i samfunnet om utfordringer og muligheter knyttet til barn og unges digitale hverdag. Dette er en løpende aktivitet for oss, men sentralt i dette arbeidet står edtech. Vi har et sterkt fokus på barn og en trygg digital hverdag i våre forummøter med edtech-næringen. Dette er spesielt gjennom å sikre personvern, informasjonssikkerhet og kompetente innkjøpsprosesser for gode, digitale læremidler.

Videre jobber IKT-Norge for digital inkludering gjennom vårt arbeid med *Bredbåndsmilliarden*, samt våre anbefalinger om økt IKT-kompetanse inn i lærerutdanningen.

I tillegg, jobber IKT-Norge nå med UiO/IMK om deres satsing på SFF (Senter for fremragende forskning) om barns bruk av digitale medier, og ønsker forsterket satsing på kunnskapsinnhenting og formidling til våre medlemmer og samfunnet for øvrig.

Mediebedriftenes Landsforening

Mediebedriftenes Landsforening vil

- gjennom aktiviteter i Mediekompasset bidra til å skape kritisk medieforståelse for å kunne skille mellom fake og fakta. Videre vil vi skape engasjement og forståelse for de redaksjonelle grunnverdier og et sunt etisk kompass.
- bidra til ansvarlig annonsering overfor barn og unge.

Gjennom Mediekompasset har Medie-bedriftenes Landsforening fulgt opp vår lovnad med følgende:

Året gjennom har vi tilbudt omfattende gratis læringsressurser via medielabben.no, skoleaviser.no, appen skoleaviser, og forskjellige arbeidshefter til flere klassetrinn i grunnskolen. Mediekompasset, sammen med TV2 skole lanserte avistegning.no som er en omfattende (gratis) ressurs om avistegning og ytringsfrihet. Denne leverer på alle de fire tverrfaglige temaene i den nye fagfornyelsen som kom i fjor høst. I fjor høst gjennomførte vi også nummer 23 i rekken av nasjonal avisuke med 90 000 deltakende elever på tre klassetrinn som alle fikk hver sine arbeidshefter og gratis aviser.

Gjennom deltagelse i FiM har Medie-bedriftenes Landsforening fulgt opp vår lovnad: Sammen med Annonsør-foreningen (ANFO) har MBL etablert Fagutvalget for Influencermarkedsføring (Fim). Formålet med Fim er å bidra til god og ansvarlig markedsføringspraksis for aktører som arbeider med influencermarkedsføring. Målet er å redusere utseende- og kroppspress blant barn og unge voksne. Av de mottatt klagen har 36 saker vært i strid med retningslinjene. Det er verdt å merke seg at kun tre av 73 mottatte klager har vært på medlemmer av MBL og ANFO.

Telenor Norge

Telenor Norge vil

- tilby undervisningsopplegget «Bruk Hue» gratis til alle skoler
- tilby «Bruk Hues foreldremøte» gratis til alle foreldre og foresatte

Dette er Bruk Hue (brukhue.no)

Bruk Hue var en omreisende skoleturne som besøkte over 1300 skoler og snakket nettvett og nettmobbing med 370.000 elever og foreldre i perioden 2009-2019. I 2019 ble Bruk Hue relansert som interaktiv, digital og gratis undervisningsressurs for lærere. Bruk Hue oppfordrer barn og unge til å bruke hodet, hjertet og stemmen mot nettmobbing og for nettvett. Bruk Hue ønsker å styrke lærere og foreldre i deres viktige rolle. Prosjekteier er Telenor Norge og faglig partner er Røde Kors Norge og deres samtaletjeneste Kors på halsen.

Status ifm Barneombudets høynivåmøte 2021

Bruk Hue for skolen

Bruk Hue har i perioden fra første høynivåmøte distribuert Bruk Hue til lærere og skoler i flere ulike kanaler. 105.000 elever og 4300 lærere har siden lansering i oktober 2019 tatt i bruk undervisningsoppleggene. Vi har også erfart at stadig flere lærere utenom den opprinnelige målgruppen tatt i bruk innholdet; ned til 3.-4. trinn, og helt opp til videregående. Dette forteller oss at vi har truffet bredere med innholdet enn vi først hadde trodd. Det er synd at problemene favner bredere blant våre barn og unge enn vi kanskje hadde trodd, men det er gledelig at vi har verktøy som ser ut til å treffe.

Status Bruk Hue til foreldre:

Bruk Hue for foreldre er et foreldremøte som lærer styrer (fysisk eller digitalt), og i forkant av eller etter møtet kan foreldrene se filmene som barna deres ser. Innhold ble «soft launchet» høsten 2020. De lærerne som har tatt det i bruk sier de finner kreative måter å ta i bruk innholdet på. Opplegget er tatt i bruk av over 1000 foreldre, men vi forventer at antall brukere øker i fremtiden når opplegget blir mer kjent.

Bruk Hue under korona

I starten av koronapandemien gikk bruken ned, men elev-modulene tok seg opp igjen ved at kreative lærere kjørte opplegget via skjerm. Vår 2021 var vi tilbake på normal bruk. Likevel ser vi et paradoks: Noen lærere ser at den utstrakte bruken av skjerm gjør utfordringer på nett for barna bare enda tydeligere, og bruker Bruk Hue som en inngang til å ta tak i problemstillingene. Andre lærere (og elever) er skjermtrøtte og beveger seg bort fra både skjermen og problemstillingene.

Tilbakemeldinger

Alle lærere som deltar får tilbud om å gi både kvalitative og kvantitative tilbakemeldinger, og de oppfordres til å la elevene gjøre det samme. Resultatene fra de kvalitative undersøkelsene våre viser dette:

Elever

- Bruker hodet: Flere enn 6 av 10 elever på ungdomstrinnet sier de vil tenke seg bedre om før de deler et bilde av seg selv
- Bruker hjertet: Nesten 7 av 10 elever på mellomtrinnet sier de lærte noe nytt om vennskap
- Bruker stemmen: 5 av 10 elever på ungdoms- og mellomtrinn sier at de i fremtiden kommer til å si ifra dersom de ser noen bli nettmobbet

Lærere

- 7 av 10 lærere sier Bruk Hue ga dem nyttig innsikt i hva klassen bør jobbe videre med
- 4 av 10 lærere har opplevd at elever, etter å ha hatt Bruk Hue i klasserommet, har kommet til læreren med nye historier og utfordringer som lærer ikke visste om. Dette viser oss at vi skaper mot hos eleven, men at det fremdeles er mange som mobbes.

Styrking av Kors på halsen

Noe som vi også har gjort i Bruk Hue-paraplyen i denne perioden var å styrke vår mangeårige samarbeidspartner, samtale-tjenesten Kors på halsen, i deres arbeid. Med korona opplevde de at antall barn som tok kontakt økte, men de manglet frivillige til å ta unna samtaler.

Derfor gikk vi i dialog om hvordan vi kunne støtte de, og vi landet å to prosjekt: Å donere midler til opprettingen av et nytt Kors på halsen svarsenter i Bergen, samt å, sammen med våre ansatte, utvikle e-læringsverktøy for å kjappere onboarder nye frivillige. Nå er disse e-læringsverktøyene tatt i bruk, og opplæringstiden har blitt redusert fra 6 uker til 2 uker. Flere av de telenor-ansatte som var med på å utvikle e-læringen ble så engasjerte at de endte opp som frivillige selv.

Besøk av Kunnskapsminister Guri Melbye

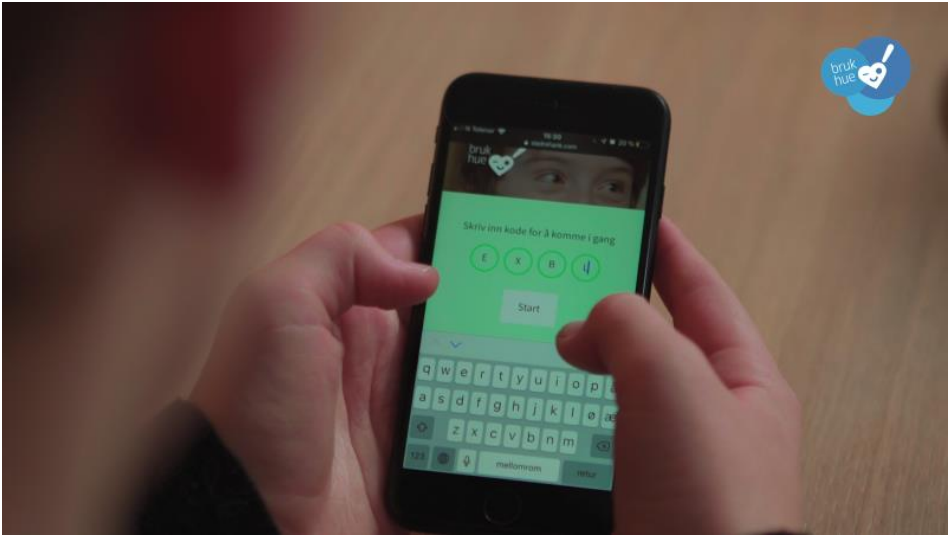
I oktober tok vi sammen med Bjørnegård skole imot kunnskapsminister Guri Melbye som ønsket å oppleve en skoletime med Bruk Hue. Hun ble satt på skolebenken i klasse 9A ved Bjørnegård skole i Bærum og hun var en svært aktiv elev. Vi opplevde henne som genuint opptatt av hvilke problemstillinger barn og unge møter på nett, og hva vi som voksne, foreldre og storsamfunnet kan ta mer ansvar.

Videreutvikling av Bruk Hue

Mange frivillige aktører har tatt kontakt og ønsket tilgang til innholdet, men Bruk Hue er utviklet eksklusivt for lærere og skole. Lærerne har vært tydelige på at de mister momentum i klasserommet dersom halve klassen har gjennomgått innholdet på for eksempel svømmetrening.

Våren 2021 har vi gjort en undersøkelse blant ca 15 organisasjoner hvor vi har spurt om de kunne tenke seg å spille inn til og ta i bruk nytt Bruk Hue-innhold tilpasset frivilligheten. Samtlige aktører var positive til både innspill og bruk. Høsten 2021 utvikles dermed konseptet «Bruk Hue for alle» som kan ligge åpent og gratis tilgjengelig for alle aktører. Lansering i 2022.

Det er heldigvis mange aktører der ute som ønsker å trygge barn og unge på nett. Derfor er vi opptatt av å ikke gå i beina på hverandre, men finne nisjer og områder som vi er gode på. Vi håper at alle som enten er nysgjerrige på Bruk Hue, ønsker innsikt eller ønsker samarbeid, tar kontakt.

Barnas stortingsrepresentanter

De politiske partiene, som er representert på Stortinget, ble invitert via Barnas stortingsrepresentanter til å delta og forplikte seg på høynivåmøtet 2020. Alle partiene forpliktet seg.

Felles for disse er at representantene har jobbet med forpliktelsene i sitt arbeid på Stortinget og i andre relevante prosesser. Vi har ikke bedt om rapporter for hva de har gjort. Nedenfor gjengis forpliktelsene.

Arbeiderpartiet

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet

- arbeide for at barn og unge ikke utsettes for ulovlig eller skadelig reklame på nett.
- arbeide for å styrke tiltak som beskytter barn og unge mot vold, trakassering og mobbing på nett.

Fremskrittspartiet

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Fremskrittspartiet

- fortsette kampen mot nettrelaterte overgrep
- arbeide for at bistandsmidler kan brukes på å hjelpe lokalt politi i utviklingsland å forebygge, etterforske og straffeforfølge overgripere

Høyre

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Høyre

- sørge for at barn og unge som opplever uønsket seksuell oppmerksomhet på nett, sier ifra til politiet eller en voksen så raskt som mulig. Det kan for eksempel være foreldre, lærere eller en helsesykepleier.
- sørge for at barn og unge vet hvilke rettigheter de har og hvilke løsninger som finnes hvis de opplever uønsket seksuell oppmerksomhet på internett.
- sørge for at vi har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å straffeforfølge de som sprer bilder av privat karakter, eller begår uønskede seksuelle handlinger på nett.

Kristelig Folkeparti

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Kristelig Folkeparti

- fortsette å arbeide for at barn skal beskyttes mot skadelig innhold på nett i forbindelse med bruk av nettbrett og PC i skole og barnehage.
- anerkjenne barns digitale hverdag, og vil løfte utfordringer og muligheter knyttet til denne i vårt programarbeid for 2021.

Miljøpartiet De Grønne

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Miljøpartiet De Grønne

- jobbe for en solid kapasitetsøkning hos Barneombudet, at tilskuddet til Psykisk helse i skolen skal økes betraktelig, og mer midler til kommunenes arbeid med psykisk helse generelt. Mye av dette må brukes på skolehelsetjenesten og på kompetanseheving. Det er viktig at helsesøstre, lærere og alle som jobber med barn og ungdom forstår utfordringer med digitale medier, og har kompetanse til å snakke med dem om bruk av sosiale medier, seksualitet på nettet, og deres psykiske helse knyttet til kropps- og prestasjonspress og farlig innhold på nettet.
- jobbe for merking av reklame som er retusjert.
- jobbe for en integrert plattform hvor unge kan henvende seg for informasjon og hjelp om de opplever mobbing på nettet, føler seg rådvill eller sliter psykisk, trenger råd og informasjon om deres rettigheter, eller trenger hjelp til å fjerne bilder/videoer som er uønsket delt.
- jobbe for at seksualundervisningen på skolen blir oppdatert og mer relevant for dagens unge, at den inkluderer samtaler om barn og unges rettigheter til å bestemme over egen kropp, samt kjønnsidentitet, seksualitet og grensesetting.

Rødt

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Rødt

- fortsette arbeidet mot seksuell trakassering og bedre seksualundervisning. Det er avgjørende for at barn skal ha en trygg hverdag, også digitalt. Vi vil at kunnskap om grensesetting, kjønnsroller, trakassering og seksualitet inngår i utdanningen av lærere, helsefaglige profesjoner, politi og andre som jobber med barn og ungdom, og at undervisning og diskusjon om disse temaene blir obligatorisk på skolen.
- arbeide mot kroppspresset mot barn og unge. Vi kommer til å følge opp den kommende loven om merking av retusjert reklame, slik at arbeid mot kroppspress også gjelder internett.

Senterpartiet

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Senterpartiet

- legge bedre til rette for at ideelle stiftelser og frivillige organisasjoner som vil jobbe eller som jobber for å øke den digitale kunnskapen hos barn og unge, skal få utvikle og øke tilbudet sitt (som for eksempel Barnevakten, ER DU SIKKER, Lær kidsa koding, Vestfold Digitale Ungdom).
- arbeide for å styrke tiltak som forebygger og motvirker kropps- og utseendepress rettet mot barn og unge på sosiale medier.

Sosialistisk Venstreparti

Jeg vil som Barnas stortingsrepresentant for Sosialistisk Venstreparti

- jobbe for å begrense kommersielle aktørers mulighet til å drive reklame og markedsføring overfor barn og unge for å hindre de skadelige effektene dette kan ha på deres trygghet og psykiske helse. Blant annet mener SV at barnekapitlet i markedsføringsloven må gjennomgå i lys av dagens stadig mer digitale hverdag.
- arbeide for at barn og unge må få bedre opplæring av skolen om hvordan de skal kunne håndtere den digitale hverdagen og risikoene den medfører. SV vil også endre og styrke seksualundervisningen med vekt på kjønnsidentitet, respekt for grenser, og samtykke. SV mener også at seksualundervisningen må ses i sammenheng med den digitale opplæringen.

Venstre

Jeg vil som stortingsrepresentant for Venstre

- jobbe for å ha informasjon om nettvett inn i barnehagen.
- sørge for bedre veiledning til foreldre og barn om nettvett og personvernmessige utfordringer.

